Zamiast kwiatka - Niosę Pomoc! Włącz się do akcji SOS NEPAL!

Czy możesz podarować coś lepszego od zaangażowania w budowanie LEPSZEGO ŚWIATA wspólnie z Polską Akcją Humanitarną? Pieniądze „na kwiatka" zamień w realną pomoc, a nauczycielom na koniec roku podaruj dowód wsparcia dla ofiar katastrofy. Podziękuj swoim nauczycielom i nauczycielkom okazując wsparcie dla ofiar trzęsienia ziemi w Nepalu.
ZAPRASZAMY DO DZIAŁANIA!
Szczegóły na http://www.pah.org.pl/wspieraj-nas/121
Kontakt: kampanie@pah.org.pl
Liczymy na Waszą pomoc!

REDAKCJA: Anna Czachura, Gabriela Jasica, Małgorzata Jasica, Aleksandra Kaim, Anna Król, Weronika Król, Patrycja Nawalaniec, Karolina Puch, Faustyna Opiela, Oliwia Włodarczyk;
RYSUNKI: Natalia Odziomek; **OPIEKUN:** mgr Ewa Zelek;
NAKŁAD: 40 egzemplarzy.

Nr 34 MAJ - CZERWIEC 2015

GAZETKA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W MORDARCE

Figielek

W NUMERZE:

1. **Aktualności:** Sprawozdania z akademii, wycieczek. Wyniki konkursów. Akcje szkolne.
2. **Temat miesiąca: Edukacja globalna.**
3. **Zagadka logiczna klimatyczna.**
4. **Twórczość uczniów.**
5. **Magia kuli ziemskiej:** Wielka podróż do Afryki.
6. **Krzyżówki. Humor. Malowanki.**
7. **Naszym zdaniem:** Gdybym był „dzieckiem ulicy".
8. **Czas na refleksję:** Historia Jasia i Małgosi. Obywatel świata.

AKTUALNOŚCI

- **Dzień Babci i Dziadka**

Dnia 22 stycznia 2015 r. odbyła się w naszej szkole uroczystość z okazji Święta Babci i Dziadka. Był to dzień niezwykły, pełen uśmiechów i wzruszeń, nie tylko dla babć i dziadków, ale także dzieci.

Szanownych gości powitał dyrektor szkoły, kierując wiele ciepłych słów i serdecznych życzeń. Uczniowie klas 0-III przygotowali wspaniały program artystyczny. Dzieci w formie wierszy złożyły babciom i dziadkom życzenia. Radośnie śpiewały piosenki i tańczyły. Zaprezentowały też wesołe inscenizacje, które rozbawiły widzów. Mali artyści z przejęciem i zaangażowaniem prezentowali swe role, a goście podziwiali ich występy z nieukrywanym wzruszeniem. Na zakończenie dzieci wręczyły kochanym babciom i dziadkom własnoręcznie przygotowane upominki i laurki. Po części artystycznej zaproszono gości na poczęstunek przygotowany przez mamy.

Uroczystość z okazji Dnia Babci i Dziadka na stałe wpisała się w tradycje naszej szkoły. Na spotkanie przybyło wiele babć i dziadków. Dziękujemy im za to. Słowa podziękowania kierujemy również do rodziców, którzy okazali dużą pomoc w przygotowaniu imprezy.

p. Halina Jurowicz

- **Kids Athletics**.

Kids Athletics to program, który ruszył już we wrześniu w 10 miastach w Polsce i dzięki bardzo dobrym rezultatom został rozszerzony na większą ilość szkół. W naszej szkole dzieci uczęszczają na treningi pod profesjonalnym okiem trenera, którym w przypadku Limanowej jest Krzysztof Trojanowski (zawodnik klubu Limanowa Forrest występujący w zawodach biegów górskich, na co dzień uczący wychowania fizycznego). Zajęcia odbywają się będą we wtorki od 15.15 do 17.00 oraz w sobotę od godziny 9.30 do 11.00

Więcej informacji na temat programu oraz organizacji można znaleźć na stronie internetowej: http://lekkoatletykadlakazdego.pl/

- **Walentynki**

Tegorocznym obchodom walentynek szkolnych towarzyszyły cytaty św. Jana Pawła II. Chociaż kochać, lubić powinniśmy cały rok, to walentynki są dla uczniów dniem, kiedy mogą pokonać swoją nieśmiałość i wyznać, co czują. Z okazji Święta Zakochanych Samorząd Uczniowski przygotował liczne atrakcje dla wszystkich, były to:

1. **„Konkurs na wykonanie najpiękniejszej kartki walentynkowej" dla uczniów klas 0-3**
I miejsce zajęła **Zuzanna Gaik** z klasy III,
II miejsce **Zuzanna Jasica** z klasy II,
III **Ania Filipek** z klasy II.
2. „**Konkurs na wiersz, życzenia, piosenkę, prezentację lub filmik walentynkowy" dla klas 4- 6 oraz 1-3 gimnazjum**
I miejsce - **Gabriela Dutka** z klasy IVb oraz **Katarzyna Raczek** z kl.IA

3. Poczta walentynkowa, która działała cały czwartek 12.02. W tym dniu SU zbierał karteczki do przygotowanej skrzynki oraz zajmował się segregacją kartek. Walentynek było naprawdę dużo, każda trafiła do adresata już w piątek. Kartki rozdawał sam AMOREK ze swoimi dwiema pomocnicami.
4. Piątek 13 lutego był **„Dniem koloru czerwonego"**, w tym dniu każdy ubrany na czerwono miał gwarancję niepytania.
5. **Dyskoteka walentynkowa**.
6. Ponadto uczniowie udali się z życzeniami do sołtysa wsi – pana Walentego Szubryta, który właśnie w Dzień Zakochanych obchodzi imieniny.

Zaangażowanie Samorządu Uczniowskiego w przygotowanie wyżej wymienionych atrakcji było ogromne, za co serdecznie dziękuję.

Opiekun SU p.Renata Frączek

- **Ogólnopolski Logopedyczny Konkurs Plastyczny „Moja ulubiona postać bajkowa”**

Zespół Szkół w Mordarce oraz wydawnictwo KOMLOGO byli organizatorami XX Ogólnopolskiego Logopedycznego Konkursu Plastycznego pt. „Moja ulubiona postać bajkowa”. Patronat honorowy nad konkursem objęli: Marek Sowa Marszałek Województwa Małopolskiego, Jan Puchała Starosta Limanowski oraz Władysław Pazdan Wójt Gminy Limanowa.

Patronat honorowy:

Małopolska

Marek Sowa
Marszałek Województwa Małopolskiego

Jan Puchała
Starosta Limanowski

Władysław Pazdan
Wójt Gminy Limanowa

Patroni medialni:

Sponsorzy:

Konkurs trwał od 12.01.2015 do 13.03.2015 r. Adresowany był do dzieci w następujących kategoriach wiekowych:

I – dzieci od 4 do 6 lat
II – dzieci niepełnosprawne od 4 do 6 lat
III – dzieci od 7 do 9 lat
IV – dzieci niepełnosprawne od 7 do 9 lat
V – dzieci od 10 do 12 lat
VI – dzieci niepełnosprawne od 10 do 12 lat

Cele konkursu to: prezentacja możliwości, umiejętności i zdolności plastycznych, rozwijanie inwencji twórczej, sprawności manualnej i wyobraźni, wzbogacanie zasobu słownictwa i umiejętności wypowiedzi, tworzenie atmosfery do zabawy z utworami literackimi, czerpanie radości ze wspólnej pracy z logopedą, nauczycielem bądź rodzicem przy tworzeniu ilustracji plastycznych.

Na konkurs należało nadesłać pracę ilustrującą fikcyjną postać z wiersza, bajki, baśni, legendy, komiksu, dobranocki, którą dziecko najbardziej lubi i pamięta oraz potrafi o niej opowiedzieć i uzasadnić swój wybór. Na odwrocie należało umieścić imię prezentowanej postaci. Każda biorąca udział w konkursie praca musiała być zaopatrzona w metryczkę z poprawnym kodem pobieranym podczas rejestracji uczestnika ze strony KOMLOGO.

Konkurs cieszył się ogromną popularnością. Z różnych stron Polski przysłano do szkoły w sumie ponad 10 tysięcy prac. Komisja miała trudny orzech do zgryzienia, by wyłonić rzeczywiście te najpiękniejsze. Wszyscy uczestnicy konkursu dostali pamiątkowe dyplomy, zaś laureaci atrakcyjne nagrody.

Dziękujemy za wszystkie słowa uznania i pozdrowienia płynące z wielu stron naszego kraju, które przysyłali nam rodzice i nauczyciele. Dziękujemy za tak duże zainteresowanie konkursem.

Pragniemy skierować szczególne podziękowania do naszych lokalnych instytucji i osób, które przyczyniły się do ufundowania nagród.

LAUREACI

I kategoria – dzieci od 4 do 6 lat

I miejsce
Julia Żarów, 6 lat, Samorządowe Przedszkole w Przecławiu, Opiekun: Danuta Dziedzic, Marzanna Koterb

II miejsce:
Matylda Solecka, 6 lat, Prywatna Szkoła Podstawowa "World School" z Piaseczna, Opiekun: Aleksandra Harabin

III miejsce:
Szymon Kosecki, 6 lat, Zespół Szkol w Chełmcu, Opiekun: Barbara Smajdor, Romana Porębska
Patrycja Podobińska, 5 lat, Szkoła Podstawowa w Jadamwoli, Opiekun: Stanisława Talar

Wyróżnienia:
Martyna Banasiak, 6 lat, Szkoła Podstawowa nr 4 w Ozorkowie, Opiekun: Anna Kacprzak
Miłosz Król, 5 lat, Punkt Przedszkolny w Budach Głogowskich, Opiekun: Justyna Golema
Zuzanna Uryga, 5 lat, Zespół Szkół w Laskowej, Opiekun: Magdalena Mąka
Alina Chupalaeva, 6 lat, Szkoła Podstawowa nr 47 w Białymstoku, Opiekun: Ewelina Gibowicz
Angelika Oleksy, 6 lat, Zespół Szkól w Pisarzowej, Opiekun: Danuta Gucwa

II kategoria – dzieci niepełnosprawne od 4 do 6 lat

I miejsce:
Maja Chomik, 5 lat, Przedszkole Miejskie nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi z Chełma, Opiekun: Ewa Kalita, Wioletta Kosmowska

II miejsce:
Michał Siegiert, 4 lat, Przedszkole nr 1 z Oddziałem Integracyjnym "Promyczek" w Czerwionce-Leszczynach, Opiekun: Monika Sobieska, Joanna Wieczorek, Maria Gilga

III miejsce:
Filip Murzyn, 5 lat, Zespół Szkół Specjalnych nr 2 w Krakowie, Opiekun: Jolanta Łukasik

Wyróżnienia:
Karol Kamaj, 5 lat, Publiczne Przedszkole w Pustkowie, Opiekun: Joanna Cichoń-Pogoda
Mikołaj Peda, 6 lat, Szkoła Podstawowa nr 2 w Płońsku, Opiekun: Agnieszka Brzezińska, Lidia Bogdańska

III kategoria – dzieci od 7 do 9 lat

I miejsce:
Daria Czajka, 7 lat, Szkoła Podstawowa w Gorzycach, Opiekun: Kinga Roszuk, Justyna Tuderek

II miejsce:
Aleksandra Robak, 7 lat, Szkoła Podstawowa nr 4 w Lublinie, Opiekun: Ewa Jank-Fidor

III miejsce:
Katarzyna Załuska, 9 lat, Gminny Ośrodek Kultury w Szepietowie, Opiekun: Hanna Borys

Wyróżnienia:

Matylda Świerczyńska, 9 lat, Centrum Kultury i Czytelnictwa w Serocku, Opiekun: Paulina Nowaczyk-Pisarska
Julia Kwaśniuk, 8 lat, Zespół Szkół w Szewni Górnej, Opiekun: Danuta Grula
Matylda Rębacz, 8 lat, Szkoła Podstawowa nr 1 w Biłgoraju, Opiekun: Joanna Solska
Natalia Kusiak, 8 lat, Szkoła Podstawowa nr 39 w Lublinie, Opiekun: Małgorzata Kosacka-Ozygała
Wiktoria Banaś, 9 lat, Szkoła Podstawowa nr 6 w Przemyślu, Opiekun: Beata Dergun

IV kategoria – dzieci niepełnosprawne od 7 do 9 lat

I miejsce:
Emilia Jegła, 7 lat, Niepubliczna Specjalna Szkoła Podstawowa "Arka Noego" z Katowic, Opiekun: Beata Górny
II miejsce:
Aleksander Moroz, 8 lat, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Głuchołazach, Opiekun: Joanna Rogalska
III miejsce:
Marek Martyniuk, 7 lat, Zespół Szkół w Bielsku Podlaskim, Opiekun: Alicja Petkov
Wyróżnienia:
Marta Pabich, 8 lat, Szkoła Podstawowa nr 4 w Swarzędzu, Opiekun: Maja Szwanka
Zuzanna Glaza, 7 lat, Przedszkole Samorządowe nr 2 w Czersku, Opiekun: Monika Kulas, Katarzyna Wesołowska-Konefał

V kategoria – dzieci od 10 do 12 lat

I miejsce:
Aleksandra Kruszyńska, 10 lat, Gminny Ośrodek Kultury w Ustroniu Morskim, Opiekun: Dorota Waligóra
II miejsce:
Nikola Oziębło, 10 lat, Zespół Szkół w Staninie, Opiekun: Anita Konieczna
Maja Szczechura, 11 lat, Publiczna Szkoła Podstawowa w Jelonkach, Opiekun: Małgorzata Łukaszewska
III miejsce:
Patrycja Michalik, 12 lat, Zespół Szkół w Pisarzowej, Opiekun: Marta Sobczak-Piętoń
Maja Brzozowiec, 10 lat, Szkoła Podstawowa nr 21 w Lublinie
Wyróżnienia:
Oliwia Fikier, 12 lat, Gminy Ośrodek Kultury we Wręczycy Wielkiej, Opiekun: Cezary Sowa
Michalina Pitry, 11 lat, Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu, Opiekun: Dorota Rzytki
Maja Nowakowska, 10 lat, SIEMACHA Spot z Kielc, Opiekun: Emilia Penkala
Krzysztof Rychter, 11 lat, Szkoła Podstawowa w Józefowie, Opiekun: Maria Mielniczek
Hanna Walsh, 12 Lat, Gryfiński Dom Kultury, Opiekun: Małgorzata Ragan

VI kategoria – dzieci niepełnosprawne od 10 do 12 lat

I miejsce:
Agnieszka Walosik, 10 lat, Zespół Placówek Specjalnych w Rawie Mazowieckiej, Opiekun: Klaudia Jędrzejczak
II miejsce:
Alicja Dubiel, 12 lat, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Dulczy Małej, Opiekun: Agnieszka Augustyn-Kręcigłowa
III miejsce:
Kamil Wićko, 10 lat, Zespół Szkół Specjalnych w Strzegomiu, Opiekun: Joanna Dejnaka
Wyróżnienia:
Julia Rachwalska, 12 lat, Zespół Szkół Specjalnych w Krotoszynie, Opiekun: Edyta Błaszczyk
Paulina Deszcz, 10 lat, Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy w Pniu, Opiekun: Agata Miodunka

Komisja konkursowa:
Wiesław Mamak (artysta plastyk, technik, informatyk)
Alina Górszczyk (pedagog, terapeuta, filolog romański)
Ewa Zelek (logopeda, polonista, oligofrenopedagog)

Zdjęcia prac laureatów można zobaczyć na stronie www.zsmordarka.pl

- **Sprawdzian szóstoklasistów 2015**

W dniu 1 kwietnia 2015 roku uczniowie naszej klasy, klasy szóstej Zespołu Szkół w Mordarce, przystąpili do sprawdzianu. Był on podsumowaniem naszej sześcioletniej pracy w szkole podstawowej.

Gdy zegar wybił godzinę dziewiątą, rozpoczęła się pierwsza część sprawdzianu badająca poziom naszych wiadomości i umiejętności z języka polskiego i matematyki. Testy miały formę zadań zamkniętych i otwartych. Na rozwiązanie zadań mieliśmy 80 minut. Dostaliśmy również 5 minut dodatkowego czasu na sprawdzenie kart odpowiedzi. Następnie została ogłoszona przerwa, w czasie której rodzice zorganizowali dla nas mały poczęstunek. Druga część sprawdzianu obejmowała zadania z języka obcego. Dla nas był to język angielski. Arkusz egzaminacyjny składał się wyłącznie z zadań zamkniętych.

Po napisaniu dwóch części sprawdzianu wszyscy stwierdziliśmy, że nie był on taki trudny i odetchnęliśmy z ulgą, że jest już za nami. Był to już drugi poważny egzamin w naszym szkolnym życiu. Pierwszy pisaliśmy po klasie trzeciej szkoły podstawowej. Teraz wszyscy z niecierpliwością czekamy na wyniki sprawdzianu, który jest uwieńczeniem naszego pobytu w szkole podstawowej.

Natalia Ryś , kl. 6

- **Dzień Czekolady**

W związku z tym, że Dzień Czekolady wypadł w niedzielę - Samorząd Uczniowski postanowił zorganizować szkolny Dzień Czekolady 15 kwietnia. W tym dniu w szkole obowiązywał kolor brązowy - każdy, kto miał na sobie ubranie w kolorze brązowym nie był w tym dniu pytany. Ponadto, tuż obok gazetki Samorządu można było zakupić pyszne tabliczki czekolady o różnych smakach, czekoladki i inne słodkości. Na jednej z długich przerw dziewczyny z sekcji kulturowej SU zorganizowały krótki kurs „tańca czekoladowego", wszyscy tańcząc śpiewali piosenkę „Chocolate".

Mamy nadzieję, że każdy uczeń w tym dniu miał okazję rozkoszować się smakiem czekolady, a „choco-taniec" zapamięta na długo. Może piosenka ta dołączy do naszego repertuaru na „taneczne przerwy"...

Opiekun SU p.Renata Frączek

- **Niezwykła lekcja historii w Krakowie**

W dniu 9 kwietnia dzieci ze szkoły podstawowej z klas IV - VI wraz z wychowawcami uczestniczyły w niezwykłej lekcji historii. Z inicjatywy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Zamek Królewski na Wawelu przygotował specjalny program skierowany do grup szkolnych rozpoczynających naukę historii. Z tego programu skorzystali właśnie nasi uczniowie, którzy z przewodnikiem mogli za darmo zwiedzić zamek.

Wycieczka rozpoczęła się od zwiedzania placu Matejki, pomnika grunwaldzkiego i pomnika Nieznanego Żołnierza. Następnie przeszliśmy pod Barbakan i omówiliśmy cechy stylu romańskiego. Ulicą Floriańską przeszliśmy na Rynek, wysłuchaliśmy hejnału i obejrzeliśmy Sukiennice. Później weszliśmy do kościoła św. Franciszka i podziwialiśmy tam witraże a także polichromię wykonaną przez naszego patrona Stanisława Wyspiańskiego. Wreszcie udaliśmy się na Wawel i tam z przewodnikiem obejrzeliśmy dwie wystawy: "Kraków zaginiony", a także "Architektura i sztuka doby Oświecenia". Poznaliśmy wiele ciekawych historii, przypomnieliśmy sobie fakty dotyczące dynastii Jagiellonów i królów elekcyjnych, poznaliśmy obyczaje i życie codzienne mieszkańców zamku. Największe wrażenie zrobiły na nas arrasy - historia ich powstania, tragiczne dzieje w czasie drugiej wojny światowej, każdy z nich zrobiony jest z kilku kilogramów srebra i złota. Po obejrzeniu komnat przeszliśmy do Katedry Wawelskiej, gdzie pomodliliśmy się przy grobach królów, pary prezydenckiej i marszałka Piłsudskiego.

Oczywiście odwiedziliśmy też smoka, który jak zwykle postraszył nas ogniem. Uczniowie zakupili sprzęt rycerski - łuki, kusze, elementy zbroi i pełni wrażeń poszliśmy do Mc Donalds'a. O godzinie 16.00 wyjechaliśmy z Krakowa i w wyśmienitych nastrojach wróciliśmy do domu.

p.Edyta Odziomek

- **Mecz hokejowy**

W dniu 20.04.2015 roku odbyła się wycieczka uczniów z klasy VI wraz z opiekunami na mecz hokejowy do Krakowa, gdzie na Tauron Arenie rozegrany został mecz Mistrzostw Świata pomiędzy Ukrainą i Wochami. Wycieczka ta była możliwa dzięki Urzędowi Marszałkowskiemu województwa Małopolskiego, który sfinansował bilety wstępu dla wszystkich uczestników wycieczki, oraz Gminie Limanowa, która zapewniła nam bezpłatny i bezpieczny dojazd na miejsce.

W wycieczce udział wzięły 33 osoby wraz z opiekunami. Po przybyciu na miejsce zostaliśmy zaopatrzeni w gadżety do kibicowania i wszyscy zasiedliśmy na trybunach niecierpliwie czekając na rozpoczęcie gry. Po trzech 20 minutowych tercjach ostatecznie mecz zakończył się wynikiem 1:1. Z tego powodu sędziowie doliczyli dodatkowe 5 minut na dogrywkę. W 15 sekundzie gry Włosi zdobyli zwycięską bramkę, w wyniku czego wysunęli się na prowadzenie.

Spotkanie dostarczyło nam wielu niezapomnianych

emocji. Większość uczestników wycieczki po raz pierwszy w życiu mogła oglądać grę w hokeja na lodzie na żywo. Uczniowie zgodnie potwierdzili, że było to dla nich niezapomniane przeżycie. Dziękujemy wszystkim za udział i wspaniałą atmosferę.

p.Sylwia Abram

Święto Patrona 2015

27 kwietnia 2015 obchodziliśmy w naszej szkole Święto Patrona Szkoły Stanisława Wyspiańskiego przygotowane przez panie Ewę Zelek i Edytę Odziomek. Uroczystej akademii przewodniczyła Anna Czachura z klasy IV a wspierana przez koleżanki z tej samej klasy - Weronikę Król i Gabrielę Jasicę, które odczytały prezentację multimedialną o naszym patronie. Przedstawiły w niej biografię i dorobek artystyczny Wyspiańskiego. Z przekazu można się było dowiedzieć, że był to człowiek wszechstronnie utalentowany - dramatopisarz, rysownik, poeta, malarz, projektant, dekorator. Publiczności szczególnie podobały się slajdy z obrazami i witrażami poety.

W dalszej części akademii wystąpili laureaci konkursów związanych z twórczością artysty, którzy uświetnili akademię i udowodnili, że uczniowie naszej szkoły wzorują się na patronie, rozwijając także swoje uzdolnienia.

Wiersze Wyspiańskiego zaprezentowali następujący uczniowie: Natalia Odziomek, Marta Szewczyk, Faustyna Opiela ze szkoły podstawowej, Magda Król, Asia Szubryt z gimnazjum. Natalia Sławek przy akompaniamencie Antoniego Króla zaśpiewała poezje patrona.

Później mogliśmy zobaczyć scenkę z „Wesela" Stanisława Wyspiańskiego brawurowo zagraną przez zespół „Didaskalki" z klasy IB w składzie: Iwona Tokarczyk, Wiktoria Duchnik, Kacper Łyszczarz, Aneta Kądziołka, Katarzyna Biernat i Natalia Wojtas. Uczniowie wystąpili w tradycyjnych strojach ludowych, posługiwali się gwarą ludową, dlatego ich występ wzbudził aplauz publiczności. Ciekawa scenografia, ale przede wszystkim świetna gra aktorów na pewno zapadła publiczności w pamięci.

Na zakończenie wspaniale zaprezentowały się dzieci z klasy I b przygotowane przez p. Ewę Tomaszek przebrane za różne zwierzątka witające wiosnę. Na scenie zrobiło się barwnie, kiedy przybyła pani Wiosna i zapewne po tym wesołym występie z piosenką i tańcem już od nas nie odejdzie.

Oklaskom nie było końca. Był to prawdziwy pokaz talentów dzieci i młodzieży z każdego etapu edukacyjnego.

Na koniec glos zabrała pani dyrektor, która podsumowała to, co się działo na scenie, podziękowała występującym, a następnie przystąpiła do wręczenia nagród uczniom nagrodzonym w konkursach.

Konkurs wiedzy o życiu i twórczości St. Wyspiańskiego dla klas 4-6
I miejsce Natalia Ryś z kl.VI
II miejsce Mariusz Jasica z kl.IV b
III miejsce Amelia Lis z kl.IV b

Konkurs recytacji poezji Stanisława Wyspiańskiego dla klas 4-6
I miejsce Natalia Odziomek z kl.VI
II miejsce Marta Szewczyk z kl.V
III miejsce Faustyna Opiela z kl.IVa

Konkurs plastyczny dla klas 0-3
Kl. 0 a
Julia Kozdroń
Kamil Bargieł
Zofia Mąka

Kl. 0 b
Iwona Kaim

Mateusz Kęska
Weronika Staśko

Kl. I a
Dominik Czajka
Alicja Mrowca
Radosław Bulanda

Kl. I b
Małgorzata Bernacka
Filip Knap
Piotr Dudek

Kl. II a
Katarzyna Jasica
Łukasz Jasica
Gabriela Pławecka

Kl. II b
Natalia Biedroń
Sylwia Mól
Natalia Cabała

Kl. III
Teresa Opiela
Zuzanna Gaik
Natalia Czaja

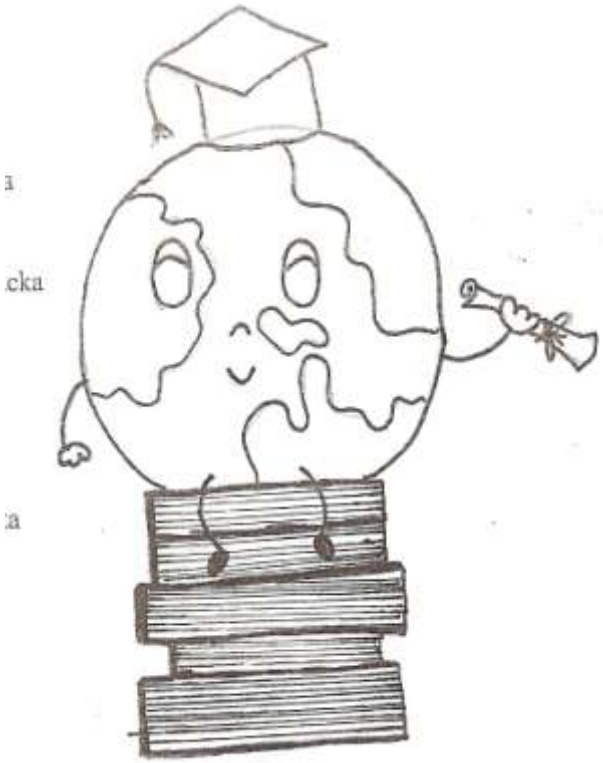

Konkurs ortograficzny pt. „Zostań mistrzem ortografii" dla klas 4-6
I miejsce Katarzyna Pawlik z kl.VI
II miejsce Miłosz Hebda z kl.VI
III miejsce Faustyna Opiela z kl.IVa

Konkurs logopedyczny „W Szczebrzeszynie chrząszcz brzmi w trzcinie"
I miejsce Kacper Włodarczyk
II miejsce Przemysław Abram
III miejsce Wiktor Czaja
Wyróżnienia: Kacper Bąba
Piotr Dudek
Łukasz Czachura

Konkurs logopedyczny „Moja ulubiona postać bajkowa"
I miejsce Katarzyna Jasica
II miejsce Bartłomiej Nowak
III miejsce Mateusz Mrowca
Wyróżnienia: Kacper Wach
Albert Jasica
Łukasz Sukiennik

XI Szkolny Konkurs Językowo-plastyczny LOOK
KATEGORIA KLASY IV
I miejsce - Mariusz Jasica kl.IVb
wyróżnienie - Gabriela Jasica kl.IVa
KATEGORIA KLASA V
I miejsce – Małgorzata Olesiak,
wyróżnienie - Paweł Opiela

- **Apel z okazji 224 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja**

W dniu 30 kwietnia 2015 roku jak co roku w naszej szkole odbył się uroczysty apel z okazji 224 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja. Pamiątkowe obchody tego niezwykle ważnego historycznie wydarzenia przygotowali uczniowie klas IA i IB gimnazjum przy współudziale szkolnego chóru oraz nauczycielek: Katarzyny Strug i Małgorzaty Krawczyk. Apel przypomniał w przystępny sposób okoliczności, w jakich postępowi posłowie wraz z królem zdecydowali o pierwszej w Europie ustawie zasadniczej. Młodzież gimnazjalna i uczniowie szkoły podstawowej w skupieniu wysłuchali słów przywołujących tamte wydarzenia.

p. Katarzyna Strug

- **Dni Matematyki**

W dniach 18-20 maja 2015r. w naszej szkole zorganizowane zostały Dni Matematyki. W ramach tych dni odbył się szkolny **konkursy wiedzy matematycznej „Myślę i liczę”** dla klas IV-VI szkoły podstawowej oraz I-III gimnazjum. Dzieci z klas I-III szkoły podstawowej wzięły udział w **konkursie plastycznym „Matematyka wkoło nas”.** Nagrody były przyznawane w trzech kategoriach: klasa I, klasa II i klasa III. Wręczenie dyplomów i nagród oraz nagród pocieszenia odbyło się 19 i 20 maja. Prace wykonane przez uczniów zdobiły korytarz w czasie Dni Matematyki.

Drugiego i trzeciego dnia odbywały się **pokazy i warsztaty** dla wszystkich klas szkoły podstawowej i gimnazjum. Uczniowie obejrzeli **prezentację „Matematyka w 3D”** i wzięli udział w warsztatach. W czasie prezentacji uczniowie dowiedzieli się między innymi, co to są anaglify i mieli okazję podziwiać obrazy w trójwymiarowych okularach. Podczas zajęć warsztatowych uczniowie mogli wykonać bryłkę, żabkę, pieska albo czapeczkę metodą **orgiami oraz** zmierzyć się z układankami przestrzennymi, np. **kostką Rubika**. Uczniowie poznali wiele przykładów złudzeń optycznych. Niektóre z nich były dla nich dużym zaskoczeniem i wprawiały niejednokrotnie w zachwyt. W trakcie Dni Matematyki każdy uczeń mógł rozwiązać **łamigłówkę i wziąć udział w konkursie**. Warto wiedzieć, że rozwiązywanie łamigłówek pozwala na rozwój mózgu i utrzymanie go w dobrej formie. Wśród prawidłowych odpowiedzi wylosowano cztery. Szczęśliwcy otrzymali „Magiczne Węże”. Natomiast w czasie długich przerw przeprowadzana była sonda. Starsi uczniowie sprawdzali wśród kolegów i pracowników szkoły znajomość **jednostek.** Poprawne odpowiedzi nagradzane były cukierkiem.

W dniu 19 maja po południu na Dni Matematyki przyjechali zaproszeni uczniowie klasy szóstej ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Siekierczynie. Szóstoklasiści wraz ze swoją panią od matematyki obejrzeli prezentację, pokaz układania kostki Rubika wykonany przez Radka Postrożnego oraz uczestniczyli w przygotowanych warsztatach. Przyszłoroczni gimnazjaliści korzystając z okazji i chwili wolnego czasu obejrzeli również szkołę i halę sportową.

Sposób uczenia się matematyki zaprezentowany w czasie Dni Matematyki bardzo podobał się uczniom młodszym i starszym. Zachwyt uczniów w czasie prezentacji i aktywny udział w warsztatach i konkursach przyniósł wiele satysfakcji nauczycielom oraz pokazał, że każdy uczeń może „dotknąć” matematyki i się nią zachwycić.

Konkurs plastyczny dla uczniów z klas I-III szkoły podstawowej. Nagrody i wyróżnienia w poszczególnych kategoriach:

Klasa pierwsza:
I miejsce: Alicja Mrowca kl. Ia
II miejsce: Dawid Kądziołka kl. Ia
III miejsce: Maksymilian Lebda kl. Ia
Wyróżnienia:
Łukasz Kubacki kl. Ia
Albert Chudy kl. Ia
Amelia Dąbrowska kl. Ib
Szymon Ryś kl. Ib

Klasa druga:
I miejsce: Łukasz Jasica kl. IIa
II miejsce: Natalia Biedroń kl. IIb
III miejsce: Gabriela Pławecka: kl. IIa
Wyróżnienia:
Nikola Frączekkl. IIa
Natalia Cabała kl. IIb
Oliwia Jasica kl. IIa

Klasa trzecia:
I miejsce: Natalia Dudczyk kl .III

II miejsce: Natalia Dudka kl. III
III miejsce: Izabela Biernat kl.III

Szkolny Konkurs „Myślę i liczę" dla uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej i I-III gimnazjum.

Klasa IV

I miejsce Adrian Kądziołka
II miejsce Mariusz Jasica
III miejsce Patrycja Nawalaniec

Klasa V

I miejsce Kamila Kuzar
II miejsce Paweł Opiela
III miejsce Małgorzata Olesiak

Klasa VI

I miejsce	**Mateusz Dunikowski**
II miejsce	**Szymon Bieda**
III miejsce	**Miłosz Hebda**

Klasa I gimnazjum

I miejsce	**Marta Dudek**
II miejsce	**Anna Pawlik**
III miejsce	**Paweł Król**

Klasa II gimnazjum

I miejsce	**Paweł Piszczek**
II miejsce	**Marlena Zelek**
III miejsce	**Natalia Mól**

Klasa III gimnazjum

I miejsce	**Waldemar Kądziołka**
II miejsce	**Krystian Lis**
III miejsce	**Agnieszka Lis**

p.Małgorzata Dunikowska, p.Małgorzata Warzecha, p.Katarzyna Strug

- **Ortografia na wesoło**

Uczniowie naszej szkoły w roku szkolnym 2014/2015 wzięli udział w innowacji pedagogicznej o nazwie „Ortografia na wesoło" autorstwa nauczycielek Ewy Zelek i Aliny Górszczyk. Adresatami innowacji byli w szczególności uczniowie i uczennice z kl.5 i kl.6 dobrowolnie zgłaszający się do udziału i chcący uczestniczyć w pozalekcyjnych zajęciach poświęconych ortografii. Nauczyciele realizujący innowację w szkole to: mgr Alina Górszczyk, mgr Ewa Zelek, mgr Edyta Odziomek, mgr Katarzyna Strug.

Innowacja wykorzystała nowoczesne metody efektywnej nauki ortografii i naturalne **zainteresowanie dzieci komputerem, grami i Internetem**. Innowacja rozszerzyła program nauczania II etapu edukacyjnego z języka polskiego o zagadnienia ortograficzne i związane ze słownictwem realizowane dopiero w gimnazjum. Zapewniła ona osiągnięcie celów edukacyjnych w sposób ciekawy i nowoczesny. Atrakcyjne środki dydaktyczne tj. **wierszyki, zagadki, gry, prezentacje multimedialne, pomysłowo zilustrowane ortogramy** dostarczyły dzieciom wielu bodźców, sprzyjały wyrabianiu nawyku bezbłędnego pisania. Zastosowanie **ćwiczeń słuchowych** sprzyjało wykorzystaniu inteligencji muzycznej do poznawania i zapamiętywania materiału leksykalnego i gramatycznego. Praca zespołu nauczycieli nad umiejętnościami ortograficznymi uczniów też przyniosła wymierne efekty.

W ramach innowacji w naszej szkole po raz pierwszy odbyły się **I Rodzinne Potyczki z Ortografią.** Celem konkursu było propagowanie poprawnych nawyków ortograficznych, wspieranie i integrowanie uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce czytania i pisania, wyzwalanie u uczniów radości, kształtowanie poczucia własnej wartości i nabywanie wiary we własne możliwości i siły, a także przybliżenie środowisku lokalnemu idei **Europejskiego Tygodnia Świadomości Dysleksji**.

Do rywalizacji w I Rodzinnych Potyczkach z Ortografią o miano najlepszych stawiło się 13 drużyn z klas IV-VI. Konkurs składał się z dwóch części: w pierwszej dyktando pisało dziecko, a opiekun pomagał. W drugiej była sytuacja odwrotna – rodzic pisał tekst, a dziecko w miarę możliwości wspierało swego opiekuna i podpowiadało. Konkurs ortograficzny pozwolił rozbudzić wśród naszych uczniów wrażliwość na piękno języka ojczystego. Trudna sztuka ortografii okazała się doskonałą zabawą, rozwijającą zainteresowania i talenty uczniów. Wszyscy bardzo pozytywnie oceniali przedsięwzięcie i zapowiedzieli swój udział w nim w przyszłym roku.

Na koniec uczniowie i nauczyciele przygotowali ciekawy opis i okazałą **wystawę prac** związaną z realizacją programu, którą wyeksponowali na głównym holu szkoły. Uczniowie samodzielnie stworzyli **słowniczki najczęściej popełnianych błędów** z wykorzystaniem komputera, a także **krzyżówki, ortogramy, wyplatanki, wyszywanki, wyklejanki, modele przestrzenne i origami oraz rysunki przedstawiające frazeologizmy**. Podczas pracy grupowej przygotowali także ciekawe gry ortograficzne. Przygotowane prace były z zainteresowaniem oglądane i życzliwie komentowane przez społeczność szkolną oraz rodziców.

p.Ewa Zelek, p.Alina Górszczyk

- **Edukacja globalna**

W roku szkolnym 2014/2015 w klasach 4-6 był realizowany program „Razem dla rozwoju – aktywna Edukacja Globalna w szkołach" przy wsparciu merytorycznym Salezjańskiego Wolontariatu Misyjnego MŁODZI ŚWIATU oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Prowadziły go panie: Edyta Odziomek, Renata Szewczyk, Małgorzata Dunikowska, Ewa Zelek. Ogólnym celem programu jest kształtowanie właściwych postaw młodych ludzi – wrażliwości, tolerancji, otwartości, odpowiedzialności.

Program zakładał zrealizowanie kilku lekcji, które dotyczyły problemów społecznych i globalnych współzależności (prawa człowieka, ubóstwo, dostęp do wody pitnej, edukacja i analfabetyzm, dzieci ulicy, wolontariat, konsumpcja na świecie) oraz zorganizowania trzech inicjatyw edukacyjnych – **Tygodnia Edukacji Globalnej, Światowego Dnia Wody i Światowego Dnia Dzieci Ulicy**. O pierwszej akcji pisaliśmy w 32 numerze gazetki, poniżej umieszczamy relację z drugiej, zaś na temat trzeciej wypowiedzą się same dzieci na łamach obecnego „Figielka". Tematem wiodącym numeru 34 czasopisma będzie bowiem edukacja globalna,

Lekcje wychowawcze spotkały się z dużym zainteresowaniem uczniów. Podobały się im prezentacje multimedialne, filmy, dramy, prace grupowe. Uczniowie chętnie brali udział w proponowanych im aktywnościach, a także sami z zapałem realizowali własne pomysły i inicjatywy. Zapewne inaczej, mądrzej będą patrzeć na świat po realizacji tego programu.

Światowy Dzień Wody

Dnia 20 marca 2015 r. dzieci z klas czwartych przeprowadziły w szkole akcję z okazji Światowego Dnia Wody, który w tym roku wypadał w niedzielę 22 marca. Akcja miała na celu uświadomienie wszystkim odbiorcom, że wody słodkiej zdatnej do picia mamy na naszej planecie mało i dlatego należy cenić każdą jej kroplę.

Czwartoklasiści ubrani na niebiesko przygotowali niebieskie baloniki z napisami WODA=ŻYCIE, ciekawostki o wodzie, kropelki z folii perforowanej oraz butelki z wodą mineralną. Wcześniej wzięli udział w lekcji na temat: *Woda życiodajna substancja*. Z entuzjazmem uczyli się piosenki „Świat bez wody", rozwiązywali wykreślankę, obserwowali na mapie miejsca z niedostatkiem wody, oglądali film o budowie studni w Tanzanii, odmieniali przez przypadki wyrazy m.in. woda, butelka, kropla, pili wodę mineralną i wyrzucali w górę balony symbolizujące kropelki odżywczej wody, z nadzieją, że im nigdy nie zabraknie tej życiodajnej substancji.

Następnie uczniowie odwiedzili klasy pierwsze oraz oddziały przedszkolne. Przekazywali młodszym kolegom informacje na temat wody, pokazywali przykłady oszczędzania wody, zadawali pytania. Dzieci były zadowolone z gości i ochoczo brały udział w pogadankach ze starszymi kolegami. Za właściwe odpowiedzi, wykazanie się wiedzą, dostawały baloniki i kropelki, aby pamiętały, że bez wody nie ma życia i dlatego trzeba ją szanować.

W ramach akcji przygotowano także gazetkę ścienną, a dzieci poznały piękną piosenkę o wodzie.

A jak Ty możesz dbać o wodę?

- Zamiast długich kąpieli bierz prysznic.
- Myj naczynia w komorach a nie pod bieżącą wodą.
- Zakręcaj kran, gdy myjesz zęby.
- Ogródek podlewaj deszczówką.

- Pomagaj w zbiórkach na budowę studni.
- Zachęcaj innych do oszczędzania wody.

To niewiele, prawda?

A w skali globalnej jakże dużo.

Ewa Zelek

TEMAT MIESIĄCA

EDUKACJA GLOBALNA

Edukacja globalna to część kształcenia obywatelskiego i wychowania, która uświadamia istnienie zjawisk i współzależności globalnych. Jej głównym celem jest przygotowanie odbiorców do stawiania czoła wyzwaniom dotyczącym całej ludzkości. Przez współzależności rozumiemy wzajemne powiązania i przenikanie systemów kulturowych, środowiskowych, ekonomicznych, społecznych, politycznych i technologicznych.

Źródło: www.polskapomoc.gov.pl

Do aktualnych wyzwań globalnych zaliczyć można:
- zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa na świecie,
- poprawę jakości życia w krajach Globalnego Południa,
- ochronę praw człowieka,
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju,
- budowanie partnerskich relacji gospodarczych i społecznych pomiędzy krajami Globalnej Północy i Globalnego Południa.

Globalne Południe – fakty

■ Kraje globalnego Południa to kraje, które były skolonizowane przez kraje europejskie. Kraje globalnego Południa odzyskały niepodległość dopiero w latach 60. XX wieku.
■ W krajach globalnego Południa mieszka 80% mieszkańców Ziemi, zarabiają oni 18% światowych dochodów.
■ Kraje globalnego Południa, takie jak Demokratyczna Republika Kongo w Afryce, posiadają największe na świecie złoża surowców, takich jak złoto, diamenty, koltan, miedź i inne wykorzystywane w dzisiejszym przemyśle.
■ Przeciętny mieszkaniec Bangladeszu emituje 0,3 ton metrycznych dwutlenku węgla, podczas gdy emisje przeciętnego mieszkańca Luksemburga wynoszą 20,4 ton metrycznych.
■ 65% uchodźców w krajach Europy i Ameryki Północnej pochodzi z krajów globalnego Południa.
■ Mimo globalnego kryzysu kraje globalnego Południa, takie jak Rwanda, notują stały wzrost gospodarczy.

Głód i żywność na świecie – fakty

■ 870 mln ludzi na świecie nie ma wystarczającej ilości jedzenia.
■ 98% ludzi, którzy cierpią głód, zamieszkuje kraje tzw. globalnego Południa.
■ Ponad 50% jedzenia produkowanego w krajach globalnego Południa jest sprzedawane głównie do Europy, Stanów Zjednoczonych i Japonii.
■ 66 mln dzieci w wieku 6–12 lat przychodzi do szkoły głodne.
■ Obecnie na świecie produkuje się wystarczająco dużo żywności, by wyżywić wszystkich jego mieszkańców.
■ Co roku na świecie marnuje się 1,3 mld ton żywności.

Edukacja na świecie – fakty

■ W wielu krajach globalnego Południa rządy nie mają pieniędzy na utrzymanie publicznej edukacji, ponieważ spłacają

długi zaciągnięte u rządów krajów globalnej Północy.
■ W 2010 roku 90% dzieci w krajach globalnego Południa rozpoczęło naukę w szkole podstawowej.
■ Prawie miliard ludzi na świecie weszło w XXI wiek, nie umiejąc czytać ani pisać.
■ Wykształcone kobiety częściej posyłają swoje dzieci do szkoły niż kobiety, które nie chodziły do szkoły.
■ W skali globalnej (na całym świecie) w 2010 roku na 95 wykształconych młodych kobiet przypadało 100 wykształconych młodych mężczyzn

Woda na świecie – fakty

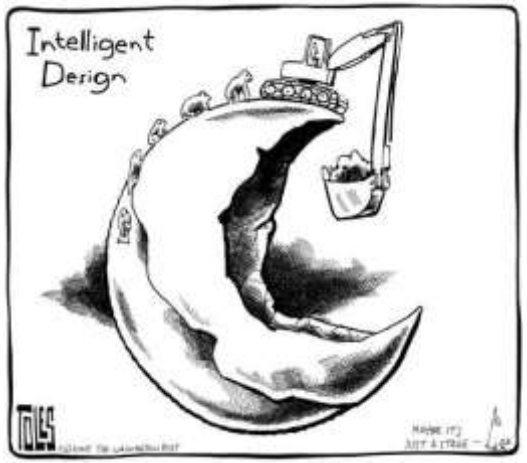

■ 84 mln ludzi na świecie nie ma dostępu do wody pitnej.
■ 3,5 mln ludzi umiera rocznie z powodu chorób wywołanych przez brak czystej wody pitnej.
■ Między 1990 a 2010 rokiem ponad 2 mld ludzi na świecie zyskało dostęp do bezpiecznych ujęć wodnych.
■ Ponad 40% ludzi pozbawionych dostępu do wody pitnej mieszka w Afryce Subsaharyjskiej.
■ Aby wyprodukować 1 l wody w butelce, jaką kupujemy w sklepie, trzeba zużyć 3 l wody pitnej.
■ Tylko 0,6% światowych zasobów wody to woda pitna.

Ubóstwo – fakty

■ Prawie połowa mieszkańców Ziemi żyje za mniej niż 8 zł dziennie.
■ Na świecie żyje 2,2 mld dzieci, połowa z nich żyje w ubóstwie.
■ Gdyby każdy chciał żyć tak jak przeciętny obywatel Stanów Zjednoczonych, potrzebowalibyśmy pięciu planet Ziemia.

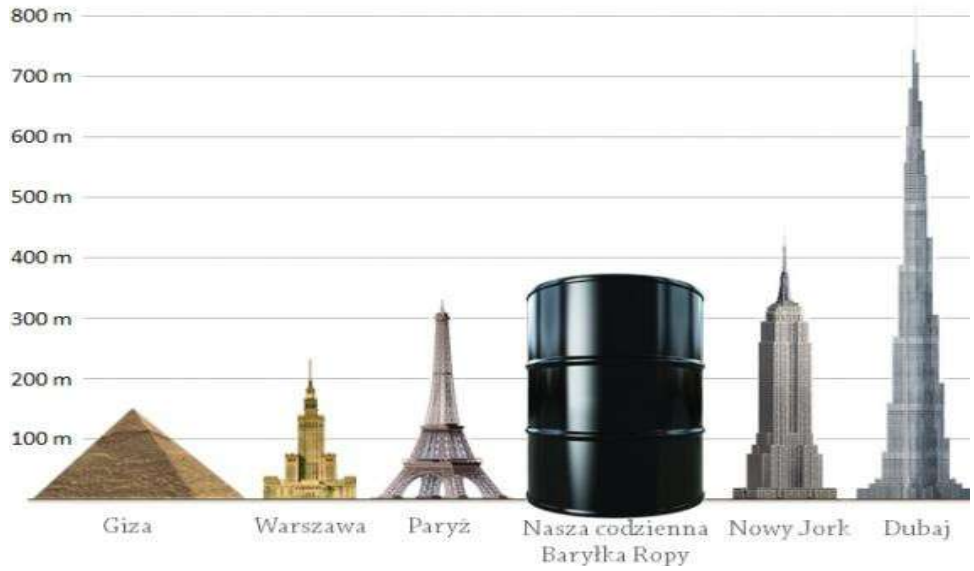

Sprawiedliwy handel

Sprawiedliwy handel jest to partnerstwo w handlu opierające się na dialogu, przejrzystości i szacunku. Podstawowe zasady sprawiedliwego handlu:
1. **Cena minimalna** (ang. Fairtrade Minimal Price) — producenci w krajach trzeciego świata mają zagwarantowaną minimalną cenę za swoje towary **pokrywającą koszty produkcji**. Dzięki temu mogą lepiej planować i rozwijać swoją działalność.
2. Premia na rzecz społeczności lokalnej (ang. Fairtrade Premium) — przeznaczona na projekty rozwojowe społeczności lokalnych np. zakup niezbędnego sprzętu, budowę szkół, placówek medycznych, inwestycje drogowe itp.

3. **Uczciwe praktyki handlowe** — np. zmniejszenie czasu oczekiwania na zapłatę, możliwość uzyskania kredytu, skracanie łańcucha pośredników, długoterminowe kontrakty między importerami a dostawcami.
4. **Wysokie standardy pracy** — np. zakaz pracy dzieci, możliwość zrzeszania się w związki zawodowe, równe płace dla kobiet i mężczyzn.
5. **Ochrona środowiska naturalnego** — zakaz stosowania pestycydów i nawozów chemicznych, zakaz stosowania organizmów genetycznie modyfikowanych (GMO).
6. **Konsumenci na całym świecie mogą wspomóc finansowo producentów z globalnego Południa, kupując po prostu towary opatrzone specjalnym znakiem Sprawiedliwego Handlu.** Część pieniędzy ze sprzedaży takich towarów trafia bezpośrednio do ubogich rolników, pomagając im dźwignąć się z zaklętego kręgu biedy.

Słodkie wyroby ze znakiem FairTrade możecie znaleźć na stronie www.szczyptaswiata.pl

Podczas kupowania stosuj zasadę 4R - re-think, reduce, re-use, recycle (przemyśl zakupy, ogranicz je, używaj ponownie, oddawaj do recyklingu).

Niepotrzebne zakupy

Produkt	Co mnie skłoniło do zakupu?	Przybliżona cena	Co potrzebnego mógłbym mieć za te pieniądze?

Większość ubrań, które kupujemy w Polsce jest produkowana w Azji czy Europie Wschodniej. **Szyją je głównie kobiety, młode dziewczęta w wieku od 16 do 25 lat.** Płace, które otrzymują są tak skandalicznie niskie (nawet jak na lokalne warunki), że z trudem są w stanie wyżywić siebie i swoje rodziny.
Wynagrodzenia nie wystarczają na pokrycie kosztów jedzenia, czynszu czy lekarstw. **Pracują po 12-16 godzin dziennie, 6-7 dni** w tygodniu w warunkach urągających ich godności, a za dodatkowe nadgodziny (do których zwykle są przymuszane przez pracodawców) nie dostają ani grosza więcej.
Praca w fabrykach odzieżowych nie kończy się wraz z nastaniem zmierzchu. Normą są obowiązkowe (i często nieodpłatne) nadgodziny. Pracownicy nie mają wolnych weekendów, wakacji. Często pracują na akord czyli otrzymują wynagrodzenie zależne od ilości wyprodukowanych sztuk odzieży. Pracownicy nie mogą swobodnie wychodzić do toalety, nie ma nawet ulg dla kobiet w ciąży. Praca odbywa się często na stojąco lub w niewygodnych pozycjach.

Przykład: w fabryce odzieżowej New Generation Fashion zlokalizowanej w stolicy Bangladeszu szyjącej m.in. dla polskiej firmy LPP pracuje się po 10-12 godzin dziennie, a w niektórych przypadkach nawet do16-17 godzin na jednej zmianie .
Większość pracownic wraca do domu ok. 20.30-21.30, co nie pozostawia wiele czasu na opiekę nad dziećmi czy życie poza pracą. Niektóre pracownice zmuszane są do pracy na nocnych zmianach przez 3 kolejne dni z rzędu. Nie ma mowy o wolnych weekendach czy zwolnieniach lekarskich w przypadku choroby.

Zagraj w grę GRUBYMI NIĆMI SZYTE – dostępna bezpłatnie na stronie http://www.cleanclothes.pl/gra

Frazeologizm **coś jest szyte grubymi nićmi szyte** oznacza grę, intrygę, manipulację prowadzoną nieudolnie, łatwą do zdemaskowania, np. polityka firm wykorzystujących pracę ludzi.

Krzyżówka „Mało zabawne zabawki”

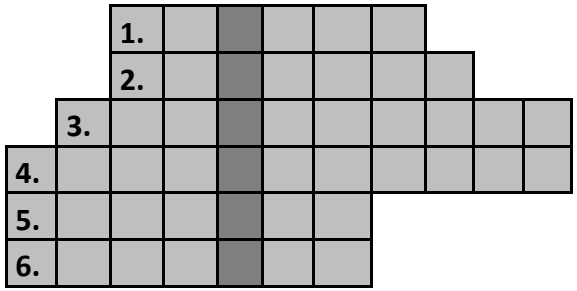

1. Kraj, w którym produkuje się najwięcej zabawek.
2. Partnerka Kena. Średnio 3 osoby na sekundę kupują tę lalkę.
3. Osoba nabywająca towary dla zaspokojenia swoich potrzeb.
4. Jedna z zasad sprawiedliwego handlu głosi, że należy je chronić.
5. Sprawiedliwy handel zakazuje ich zatrudniania.
6. Mają do nich prawo pracownicy, ale nie wszyscy je dostają (np. w chińskich fabrykach odzieży czy zabawek).

Solidarni w walce z głodem

Nasze codzienne decyzje konsumenckie w dzisiejszym zglobalizowanym świecie mają wpływ na drobnych rolników – producentów żywności – zarówno w Europie jak i w krajach Globalnego Południa. Możemy wspierać takie modele gospodarki rolnej, które są przyjazne człowiekowi i środowisku.
Stawiajmy na lokalną produkcję i konsumpcję żywności, bo dzięki temu przyczyniamy się do:
• poprawy sytuacji rolników w krajach Globalnego Południa, ponieważ nie pogłębiamy popytu na towary eksportowane z tamtych rejonów świata
• ograniczenia wpływu korporacji na produkcję i handel żywnością
• rozwoju rynku lokalnego, lokalnych społeczności i lokalnej gospodarki

• budowania bliskich relacji pomiędzy producentami, dostawcami i konsumentami żywności
• tworzenia miejsc pracy i poprawy warunków życia na wsi
• ochrony środowiska i krajobrazu wiejskiego

Wspierajmy zrównoważone rolnictwo, które zapewnia trwanie gospodarstw rodzinnych, godziwe zarobki dla rolników, lokalne rynki zbytu, a także osiągnięcie bezpieczeństwa żywnościowego w regionie i kraju. Kupujmy produkty pochodzące ze Sprawiedliwego Handlu, który zapewnia producentom z krajów Globalnego Południa uczciwe zarobki i pomaga wyjść z biedy.

Interesujmy się wewnętrzną polityką rolną Unii Europejskiej, umowami jakie zawiera z krajami Globalnego Południa oraz decyzjami, które mogą wpływać na ich sytuację żywnościową. Wspierajmy działania organizacji rolniczych i pozarządowych na rzecz suwerenności żywnościowej i zrównoważonego rolnictwa na szczeblu lokalnym, krajowym i międzynarodowym poprzez m.in. podpisywanie petycji, branie udziału w organizowanych przez nich akcjach.

Źródło: broszurka Polskiej Zielonej Sieci

Kesz Valdez:

filipiński aktywista pracujący z dziećmi ulicy, laureat Międzynarodowej Dziecięcej Nagrody Pokojowej w 2012 r. Pochodzący z Cavity City Kesz został dzieckiem ulicy w wieku dwóch lat, zmuszony był szukać pożywienia na wysypiskach śmieci. Jego własne trudne doświadczenia dały mu siłę, by działać na rzecz innych. Na swoje siódme urodziny Kesz w prezencie postanowił dać od siebie coś innym dzieciom z ulicy – tego samego roku założył własną organizację wspierającą dzieci ulicy (Championing Community Children). Każdego tygodnia razem z przyjaciółmi wyrusza do biednych dzielnic naucza mieszkające w nich dzieci na temat higieny, żywności i praw dziecka. Uczy także dzieci, jak uczyć inne dzieci i w ten sposób przekazywać informacje, które mogą polepszyć ich warunki życia. Do tej pory Kesz pomógł ok. 10 tys. dzieci w swoich okolicach.

Źródło: Zrozum świat, materiały z zakresu edukacji globalnej dla szkół podstawowych

WWW.EKOKALENDARZ.PL

Jak rozpoznać żywność ekologiczną?

W tabelce znajdziesz znaki certyfikaty umieszczane na żywności oraz ich objaśnienia. Kartę możesz wydrukować i powiesić w klasie lub w domu na lodówce. Możesz też porozcinać tabelkę i zrobić układankę, zadaniem uczniów będzie dopasowanie znaków do opisów.

	Oznaczenie rolnictwa ekologicznego wspólne dla całej Unii Europejskiej.	FAIRTRADE	Certyfikat Sprawiedliwego Handlu FAIRTRADE świadczy o tym, że producenci z krajów ubogich otrzymali sprawiedliwą cenę za swój produkt, a produkt wyprodukowany został z poszanowaniem środowiska.
BIO nach EG-Öko-Verordnung	Niemiecki certyfikat ekologicznego rolnictwa. Znak informuje, że produkt pochodzi z kontrolowanej uprawy ekologicznej certyfikowanej zgodnie z normami Unii Europejskiej.	AB AGRICULTURE BIOLOGIQUE	Francuski znak świadczący o tym że co najmniej 95% składników produktu to składniki organiczne wyprodukowane na terenie Unii Europejskiej.
RAINFOREST ALLIANCE CERTIFIED	Rainforest Alliance Certified (RAC) - certyfikat produktów rolniczych uprawianych z uwzględnieniem ochrony przyrody i ochrony pracowników.	Vegan	Znak umieszczany na produktach, które są wolne od składników pochodzenia zwierzęcego w najszerszym rozumieniu tego słowa oraz nie testowane na zwierzętach. Może występować nie tylko na żywności.
EUROPEAN VEGETARIAN UNION VEGETARISCH	Symbol oznacza, że mamy do czynienia z produktem spożywczym bez składników pochodzenia zwierzęcego.	CERTYFIKAT ZRÓWNOWAŻONEGO RYBOŁÓWSTWA MSC www.msc.org	Certyfikat informujący, że ryby i owoce morza pochodzą ze zrównoważonych połowów, ze stabilnych i dobrze zarządzanych łowisk, które nie są nadmiernie eksploatowane.
UTZ Certified	Certyfikat gwarantuje wysoką jakość produktu oraz dobre warunki zatrudnienia i wynagrodzenia pracowników plantacji a także produkcję z poszanowaniem środowiska		Europejski certyfikat informujący, że produkt nie zawiera glutenu.

ZAGADKA LOGICZNA KLIMATYCZNA

Piotrek, Adam, Marek i Maciek przeżyli w swym życiu dramatyczną sytuację. Każdy z nich odczuł na własnej skórze skutki globalnego ocieplenia. Klęski, w których brali udział to powódź, tornado, gradobicie w sierpniu oraz pęknięcie topniejącego lodowca.
Te wydarzenia ich zmieniły i odtąd stali się aktywistami ekologicznymi i działają na rzecz ochrony klimatu. Każdy z nich prowadzi kampanię edukacyjną na inny temat: wyłączanie stand by, wymiana żarówek na świetlówki, gotowanie pod pokrywką, rezygnacja z samochodu na rzecz roweru.

Piotrek przeżył gradobicie podczas wymarzonych sierpniowych wakacji w Grecji, zanim zdążył się pięknie opalić został posiniaczony gradem wielkości przepiórczego jajka.

Pan, który prowadzi kampanię promującą świetlówki, zamiast zdobyć biegun przez dwa tygodnie dryfował po oceanie na lodowej tafli, która oderwała się od lodowca.

Maciek został porwany ze swojego ogródka przez szalejące tornado i rzucony trzy kilometry dalej na stóg siana.

Projekt edukacyjny, którego celem jest przekonanie kucharzy i kucharek by gotowali pod przykryciem nie jest prowadzony przez Marka.

Piotrek nie prowadzi kampanii nt. wyłączania stand by.

Adam nie dryfował na części lodowca, ani nie promuje jazdy rowerem zamiast samochodem.

Maciek nie promuje świetlówek, a Marek nie stracił swojego nowego domku letniskowego w powodzi. Pan porwany przez tornado nie zajmuje się stand by-em.

Jakim projektem zajmują się poszczególni panowie i jakie wydarzenie spowodowało, że zajęli się przeciwdziałaniem globalnemu ocieplaniu?

	stand by	świetlówki	gotowanie	rower	powódź	tornado	gradobicie	lodowiec
Adam								
Maciek								
Marek								
Piotrek								
powódź								
tornado								
gradobicie								
lodowiec								

Tu wpisz rozwiązanie:

	katastrofa	kampania
Piotrek		
Adam		
Marek		
Maciek		

www.zrodla.org

TWÓRCZOŚĆ UCZNIÓW

Wiersze o wiośnie

Wczoraj była jeszcze zima, która rozczarowała Tima.
Jednak dzisiaj jego kot zdążył obiec cały płot.
Dzisiaj kwiaty się budzą, już pod śniegiem się nie nudzą.
Słonce wyjrzało i się spytało: Zima poszła?
Jeśli tak, to jest teraz mój czas!

Zima był mroźna ale też groźna dla zwierzątek,
które się nie przygotowały i nie znalazły pod śniegiem jedzenia.
Dzieci dużo chorowały.
Przyszła wiosna dla wszystkich pociecha!
Place zabaw się wypełniły, dzieci się bawiły!
A dorośli gawędzili!

Karolina Puch, kl.4b

Jeśli pójdziesz na podwórze
Nie zapomnij o humorze!
Nie wyczujesz wtedy słońca
I nie zauważysz zimy końca!
Kwiaty się budzą i się nie nudzą!
Dzieci się na dworze bawią
A nie siedzą nad komputerem
I nie grają
Bo wtedy wkracza wiosna
Taka miła i radosna

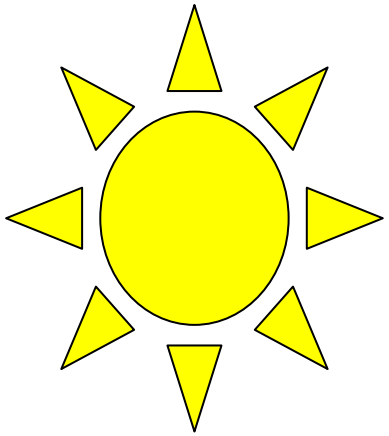

Karolina Puch, kl.4b

Gdy słońce świeci, cieszą się dzieci,
Skaczą, biegają, koziołki fikają,
Mama wciąż woła: - Chodźcie do domu,
Przestańcie już brykać, gońcie pomału.
Lecz dorośli zapominają,
Że dzieci potrzebę ruchu mają,
Kręcą się, wiercą i podrygują,
Bo właśnie wtedy najlepiej się czują.

Natalia Bieda, kl.4a.

„Piosenka o wiośnie” Zosia Hada, kl.1b

1. Wiosna, wiosna

Moja wiosna kochana.
Budzi kwiaty, budzi las.
Budzi nawet cały świat.
Ref: Wiosna, wiosna kochana, wiosna – hurra!
Wiosna jest najlepsza.

2. Wiosna, wiosna

Moja kochana wiosna.
Obudziła 100 zwierzątek.
A ja obudziłam tylko mamę, tatę i brata.
Chciałbym być wiosną!

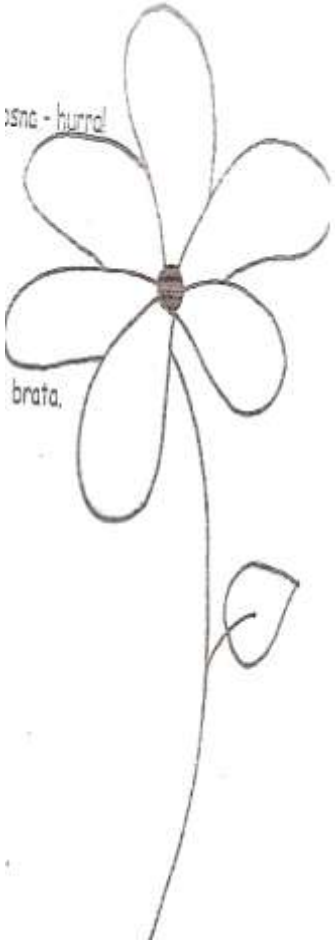

"Pani Wiosna" Faustyna Opiela

Chodzi Wiosna po świecie
Piszą o niej w gazecie.
Ma zziębnięte paluszki,
A we włosach- kwiatuszki.
Chodzi Wiosna po kraju
I rozdaje kwiaty - takie jak w raju.
Ma w torebce krokusy,
A do Chin niesie bambusy.

„Dlaczego wiosna?” Oliwia Włodarczyk, kl.4a

Dlaczego wiosna się wyróżnia?
Bo na wiosnę świeci piękne słońce,
Połyskuje niebo błyszczące,
Kwiatami są obsiane wszystkie łąki,
A korony drzew wyglądają jak śliczne koronki.

I dlatego mówię, że wiosna się wyróżnia!
Nie ma innej rady, Ona jest cudna.
Każdy pewnie wiosnę lubi,
I wiem, że nikomu się nie znudzi!

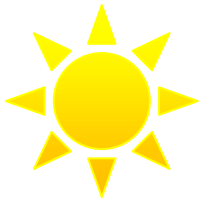

Dlaczego wiosna obudziła się tak wcześnie z rana?
Widać było, że była jeszcze bardzo zaspana.
Zrobiła naokoło niezłe porządki.
Zaglądała wszędzie, we wszelkie zakątki.
Była cudowna, urokliwa, zmieniała powietrze,
z lodu uwolniła rzekę, ze snu obudziła leszczynę.
Dziwiły się wszystkie dzieci, jak słońce pięknie świeci.
Bazie wyszły z osłonki, wypuściły swe pąki.
Nad polem śpiewał zwiastun – wiosenny skowronek.

Damian Zając, kl.4a

Teksty Oliwki i Damiana zostały opublikowane w marcowym numerze Dobrego Tygodnika Sądeckiego, a autorzy nagrodzeni książkami.

„Ważka" Julia Dara, kl.1b
Latała ważka na łące, tam gdzie kicają zające.
Tu kwiatki, tam grzyby, a w stawie pływają ryby.
Latała ważka przy rzece, bo chciała zamieszkać w pasiece.
Lecz pszczoły to mądre stworzonka, nie dały zabrać mieszkanka.

„Tajemnicze pudełko"

Gdzieś w dalekiej Grecji, żył pewien Nicefor (Nikifor) z żoną Ksenią, synem Hektorem i młodszą od niego córeczką Nikolą. Była to zupełnie przeciętna rodzina. Nicefor pracował u swojego brata Andrea, Ksenia szyła ubrania ze swoją 8 letnią córką.

W niedzielę cała rodzina wybrała się na spacer nad rzeczkę. Ksenia kąpała się, Nicefor i Hektor wymyślali różne historie, a Nikola siedziała pod krzaczkami znudzona. Kiedy tak wpatrywała się w dal, dostrzegła, że coś błyszczy pod drzewem. Podeszła bliżej i zobaczyła małe pudełeczko z ładnym złotym splotem i małymi diamencikami. Było jej smutno, bo gdy coś znajdą, muszą oddać od razu to Zeusowi, takie były ich procedury. Dziewczynka nie chciała tego oddawać tak od razu, więc schowała swój mały skarb pod koszulkę. Długo zastanawiała się, jak ma postąpić.

Następnego dnia opowiedziała rodzicom o tajemniczym pudełku. Wszyscy oglądali je z namysłem i doszli do wniosku, że otworzą go. Tylko był jeden problem… nie mieli klucza.
- Gdzie znalazłaś pudełko? - spytała mama.
- Zalazłam go nad rzeczką pod drzewem.
- A jakie to było drzewo?
- No… Takie duże z takim charakterystycznym małym krzyżem.
- Ja wiem gdzie to jest! - krzyknął Hektor.
I cała rodzina poszła nad rzekę. Znaleźli drzewo, lecz klucza nie.
- Ale on musi tu być, przecież znalazłam tu pudełko - zaczęła Nikola
- Widzisz, nie ma!!! - powiedział Hektor.
Wszyscy wrócili do domu, przygnębieni i smutni, tylko Nikola nie zrezygnowała z poszukiwań. Całe pudełko oglądała od góry do dołu i od lewej do prawej strony. Zaciekawił ją taki pewien znak, znak który przypomina napis *Ateny i* jakąś *kłódkę* z małym serduszkiem i wielką literą ,,A,,.
- Mamo, a ta litera to nie skrót od imienia najpiękniejszej bogini… Afrodyty?
- Wiesz, naprawdę myślę, że musimy to sprawdzić - powiedziała mama.

Cała czwórka dotarła do Aten.
- Teraz musimy się rozdzielić - powiedział tata.
- Ja pójdę z Nikolą, a wy pójdźcie razem - zaproponowała mama.
Zaczęli szukać. Hektor znalazł kłódkę, literę ,,A,, też znalazł. Było tam takie zdanie po grecku ,,Αθήνα, Αθήνα, ανοίξτετους εαυτούς σας.,, co znaczy ,,Ateny, Ateny otwórzcie się,,. Pod spodem małym druczkiem było napisane ,,Αςείναι ο καθένας να καταγγελθεί.,, co znaczy ,,Niech to wszyscy wypowiedzą,,.

- Ale dlaczego wszyscy?
- Jak tak trzeba, to trzeba.
Wszyscy to wypowiedzieli i wydarzyło się coś, czego nikt się nie spodziewał. Otworzyły się wrota, których wcześniej nie było. Wszyscy weszli do środka i zobaczyli małą, nieznaną dla żadnego Greka, księżniczkę.
- Witaj księżniczko.
- Witajcie moi mili, mam na imię Olivia.
- Księżniczko Olivio - pokłonili się wszyscy.
- Ja wiem, po co przyszliście….ów klucz jest w moim posiadaniu, jednak musicie wybrać odpowiedni spośród kilku.
Nagle wysunęły się z ziemi kolumny, a na ich szczycie złote klucze.
- Teraz wybierzcie ten odpowiedni, a jeżeli wybierzecie zły, odejdziecie stąd i zapomnicie o pudełku i o mnie.
- Ja wybiorę - krzyczał Hektor.
- Nie!! Odpowiedni klucz jest na twojej szyi księżniczko - powiedziała Nikola.
- Brawo, zgadłaś.
- A…Ale skąd wiedziałaś? - zapytał Hektor?
- Na pudełku było wielkie ,,A,, a na kluczach nie było tej litery, tylko na tym jednym była.

Cała rodzina wróciła do domu. Nikola od razu otworzyła pudełko i znalazła tam karteczkę, gdzie było napisane ,,Ήταν βρήκατε μου,, co znaczy ,,Szukałaś mnie i znalazłaś,,.

Wszyscy zdecydowali, że mają duży dom, szczęśliwą rodzinę i nic im nie potrzeba, więc zakopali pudełko w ogrodzie, kluczyk oddali i zapomnieli o wszystkim.

Martyna Wróbel, kl.4b

Jak mówi chińskie przysłowie: „Jeśli myślisz rok naprzód, sadź ryż. Jeśli myślisz 10 lat naprzód, sadź drzewo. Lecz jeśli myślisz 100 lat naprzód, ucz dzieci."

Kartka z pamiętnika

4 września 2014

Drogi Pamiętniku, chciałbym opowiedzieć Ci o tym, jak usłyszałem o wojnie na Ukrainie.

Wróciłem do domu, zjadłem obiad oraz zrobiłem kilka rzeczy. Włączyłem telewizję, a tam były wiadomości. Chciałem się dowiedzieć paru informacji. W wiadomościach mówili o wojnie, którą rozpoczęła Rosja. Najechała Ukrainę. Działy się tam straszne rzeczy. Zabijano ludzi i niszczono budynki. Wszyscy Polacy się bali tego, że Rosja będzie chciała zniszczyć też Polskę, równocześnie wywołując III wojnę światową.

To wydarzenie wywarło na mnie szczególnie negatywne wrażenie. I nie chciałbym, a by takie wydarzenia się powtarzały.

Mateusz Dunikowski, kl.6

Jan Paweł II – obrońca pokoju na świecie

Wszechmogący i miłosierny Boże,
którego dzieła są bez skazy,
którego współczucie dla błędów ludzkich jest niewyczerpane,
w Twojej woli nasz pokój.
Wysłuchaj tej modlitwy, którą zanosi się do Ciebie pośród rozpaczy świata, w którym zapomniano o Tobie, w którym drwi się z Twoich praw i ignoruje Twoją obecność.
Nie znając Ciebie nie żyjemy w pokoju.
Pomóż nam wykorzystać naukę dla pokoju, nie do wojny i zniszczenia.
Pokaż nam, jak wykorzystać energię nukleralną, dla dobra,
nie dla zagłady.
Są one zarazem udręką i błogosławieństwem : gdybyś nie zostawił nam światła sumienia, nie umielibyśmy nawet cierpieć.
Naucz nas wytrwałości w bólu, męce i niepewności.
Obdarz siłą i cierpliwością wszystkich, którzy pracują na rzecz pokoju.

Kacper Jasica, kl.6

Ojcze św. ty potrafiłeś wojnę przemienić w pokój,
Ty nigdy nie poniżyłeś nikogo,
chcielibyśmy Cię prosić o to, by na świecie zawsze był pokój,
by ludzie nie poniżali się ze względu na wiarę, kolor skóry czy to z jakiego państwa się pochodzi.

Uczyłeś nas, żebyśmy się zawsze szanowali.
Ty Janie Pawle II dążyłeś do zjednoczenia religii,
Ty potrafiłeś wybaczyć temu, co chciał cię zabić,
my chcielibyśmy, by ludzie źli zrozumieli, że zło nie daje nic dobrego,
aby zrozumieli, że wojna to smutek, strach, nienawiść,
Prosimy cię Janie Pawle II o pokój i o to, by źli ludzie nie chcieli
wywoływać wojny, lecz też o to, by chcieli się zmienić i być dobrymi.

Joanna Piwowar, kl.6

Panie Boże, za wstawiennictwem świętego
Jana Pawła II, prosimy Cię o pokój na całym świecie
i zatrzymanie toczących się wojen.
Wiemy, że nie ma pokoju bez sprawiedliwości
a sprawiedliwości bez przebaczenia.
Niech każdy z nas modli się za swoich oprawców i im wybacza.
Przebaczenie świadczy o miłości,
a miłość potężniejsza jest od grzechu,
gdyż grzech prowadzi do zła,
a w konsekwencji do wojen.
Wolności nie można ciągle posiadać,
trzeba o nią zabiegać
i tworzyć przez prawdę.
Ojcze święty, pomóż nam przemienić nasze serca,
aby na świecie zapanował pokój,
ponieważ tylko czyste serca
i żarliwa modlitwa pomogą go osiągnąć.
Wojna to porażka dla całej ludności,
więc prosimy Cię - chroń nas od głodu i wojny.
Panie Boże, dziękujemy Ci,
że żyjemy w wolnym kraju,
ale pomóż tym wszystkim,
którzy tego nie doświadczyli
i przez to cierpią różnego rodzaju prześladowania
i tragedie życiowe.
Prosimy Cię o to przez Chrystusa Pana Naszego. Amen

Kacper Golonka , kl. 6

Panie Boże wielki i miłosierny.
Panie życia i pokoju –
zakończ wojny na zawsze.
Niech zapanuje pokój na całym świecie,
a szczególnie na Ukrainie.
Błagamy Cię, przemów do serc ludzi
odpowiedzialnych za losy narodów.
„Za wojnę są odpowiedzialni nie tylko ci,
którzy ją bezpośrednio wywołują,
ale również ci, którzy nie czynią wszystkiego,
co leży w ich mocy, aby jej przeszkodzić ".
Niech wszyscy ludzie tak jak J.P. II dążą do pokoju.
Ojcze święty, obdarz nasze czasy dniami,
miesiącami i latami pokoju.
Matko naszego Zbawiciela,
pojednaj skłócone narody.
Niech już nie będzie więcej wojny.

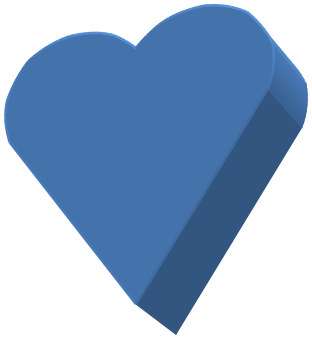

Miłosz Hebda, kl.6

Jan Paweł II – mój życiowy GPS

Każdy człowiek powinien mieć w życiu swój wyznacznik, cel, autorytet, na którym się wzoruje. Życiowym drogowskazem powinien być człowiek dobry, który prowadzi bądź prowadził uczciwe życie. Rówieśnikom może to się wydawać dziwne a nawet śmieszne. Dziś młodzi ludzie szukają idoli w gwiazdach sportu, filmu, muzyki itp., co niekoniecznie jest dobre.

Mottem życiowym, którym się kieruję, są słowa papieża ,,Musicie od siebie wymagać, nawet gdyby inni od was nie wymagali''. Mój dzień nie różni się od dnia dziecka, mającego 12 lat. Chodzę do szkoły, odrabiam zadania, gram w piłkę, lecz gdy mama potrzebuje pomocy, bez wahania odchodzę od zabaw i idę jej pomóc. Czasami sam pytam rodziców, co mogę zrobić, aby mieli oni mniej obowiązków i chwilę odpoczynku. Staram się też pomagać innym, którzy tego potrzebują.

Karol Wojtyła był człowiekiem radosnym, uśmiechniętym i dużo żartował, choć czasami było mu ciężko w życiu. Ja staram się też zawsze być wesoły, uśmiecham się do ludzi spotkanych na drodze, nieznajomych, do rodziny i przyjaciół. Nawet w trudnych sytuacjach staram się znaleźć małe szczęście, żeby nie być smutnym.

Uważam, że każdy z nas ma swoje zadania, które trzeba podjąć i zrealizować. Pomimo przeszkód należy dążyć do ich wykonania. Nie należy ich łatwo porzucać i dezerterować. Człowiek oprócz obowiązków ma też swoje wartości, którymi kieruje się w życiu. Należy ich bronić za wszelką cenę i trwać przy swoim, i postępować według swojego sumienia, czyli prosto mówiąc, należy być dobrym człowiekiem. W każdym z nas jest dobro i zło, dlatego powinniśmy pielęgnować dobro, a zwalczać zło.

Jan Paweł II był człowiekiem skromnym, choć znał wiele języków i był bardzo mądry. Głosił, że nieważne są rzeczy materialne, lecz dobroć i miłość. Bogatym człowiekiem jest człowiek bogaty duchowo, który dzieli się tym, co ma z innymi. Dlatego ja też kupuję rodzeństwu słodycze i zabawki. Niby nic wielkiego, ale kiedy im coś daję, widzę na ich twarzach uśmiech i robi mi się wtedy ciepło na sercu. Kocham bardzo moją rodzinę i cieszę się, że ich mam.

Kierując się słowami papieża, który mówił, że należy odwiedzić ludzi osamotnionych, chodzę do mojej babci, żeby z nią porozmawiać i pobyć. Wtedy ona jest weselsza i mnie też to cieszy. Zawsze mi mówi, że kiedy do niej przychodzę, to czas jej szybciej leci. Każdy człowiek powinien mieć kogoś bliskiego, niekoniecznie z rodziny, kto mu pomoże i wysłucha.

Uważam, że ludzie powinni być dobrzy i każdym swoim uczynkiem powinni dążyć do doskonałości. Nawet jeśli ktoś był złym człowiekiem w przeszłości, może stać się aniołem. Dlatego pamiętajmy słowa Jana Pawła II: „PRZYSZŁOŚĆ ZACZYNA SIĘ DZISIAJ NIE JUTRO''.

Za powyższy tekst Kacper Golonka z kl.6 zdobył I miejsce w XIV Wojewódzkim Konkursie Literackim pt.”Jan Paweł II – patron najgodniejszy”

Fraszki

Gdy jest się małym dzieckiem,
wszystko jest mega ,
a kiedy starym dziadkiem
- nad wszystkim ubolewa

Adrian Sukiennik, kl.6

Lodowisko, miła sprawa,
Jest ryzyko, jest zabawa.
Przyjaciele, śmiechy, jazda,
Jeździsz jak prawdziwa gwiazda.

Natalia Odziomek, kl.6

Gdy kłopoty masz, nie poddawaj się,
Rodzina zawsze poratuje cię.

Michał Pstrożny, kl.6

Ach, te słodycze!
Wszystkie dzieci je kochają,
Bo kto nie lubi słodkiej chwili?
Fakt faktem, że ząbki nam psują,
Ale tak trudno się od nich powstrzymać!
Magię w sobie wielką mają,
Bo w ciągu kilku sekund znikają!

Kasia Pawlik, kl.6

Jak dwa plus dwa to cztery
Jak trzy plus trzy to sześć
Tak mój pies Hakelbery
Lubi dużo jeść,

Adam Biernat i Kacper Golonka, kl.6

MAGIA KULI ZIEMSKIEJ

Wielka podróż do Afryki – www.wioskiswiata.pl

Tunezja

Tunezja to kraj położony na północy Afryki. Jest o połowę mniejsza od Polski. Nie ma tam prawie wcale gór poza górami Atlas na północy. Na południu rosną palmy daktylowe, drzewa cytrusowe, figowce, banany. Rolnicy zajmują się też często zbieraniem oliwek. W Tunezji nakręcono wiele filmów, między innymi „Gwiezdne wojny" i „Przygody Indiany Jonesa". Mieszkańcy Tunezji to nie tylko rolnicy. Dużo ludzi zajmuje się przemysłem wydobywczym – czyli pracuje w kopalniach – i naftowym – czyli pracuje przy wydobyciu ropy naftowej, z której produkuje się benzynę. Jednak większość mieszkańców wybrzeża utrzymuje się z turystyki. Turyści bardzo chętnie przyjeżdżają do Tunezji, żeby odpoczywać na słonecznych plażach.

Sudan

Sudan do 2011 roku było największym państwem afrykańskim. Północ kraju to jedno z najsuchszych miejsc na świecie. Można tu spotkać wiele gatunków węży, owadów i skorpionów. Na południu kraju żyją jeszcze hipopotamy. Niestety, od ponad 50 lat w Sudanie trwa wojna domowa. Ludzie walczą ze sobą o przejęcie władzy w państwie. Ci, którzy nie chcą brać udziału w wojnie, muszą uciekać do innych krajów. Ktoś, kto ucieka z jakiegoś miejsca, w którym trwa wojna to uchodźca. Uchodźcy znajdują schronienie w specjalnych obozach. Tam mogą czuć się bezpiecznie. Najbardziej poszkodowanymi ofiarami tej wojny są dzieci.

Etiopia

Etiopia to państwo we wschodniej Afryce. Mieszka tutaj ponad 75 milionów ludzi. Góry w Etiopii występują prawie wszędzie, dlatego trudno jest tam budować na przykład fabryki. W związku z tym Etiopia jest jednym z najbiedniejszych i najbardziej zadłużonych państw świata, dlatego też wielu ludzi boryka się tam z problemem głodu. Brak żywności powoduje śmierć coraz większej liczby ludzi. Wiele dzieci umiera przed 5 rokiem życia. Sytuacja cały czas się pogarsza. Mieszkańcy Etiopii żyją średnio 48 lat.

Kenia

Kenia to kraj na wschodzie Afryki, nad Oceanem Indyjskim. Mieszkańcy Kenii dzielą się na co najmniej 40 różnych plemion. Mieszkają tu ludzie bardzo bogaci, ale i bardzo biedni. Ludność utrzymuje się głównie z rolnictwa i turystyki. W Kenii występuje bogata roślinność i wiele gatunków zwierząt. Znajdują się tu liczne parki narodowe. To jedyne miejsce na świecie gdzie można natknąć się na czerwone słonie; w istocie są szare jak wszędzie, ale uwielbiają tarzać się w błocie, które nadaje im ten niezwykły kolor.

Rwanda

Ruanda to państwo w centrum Afryki. Jest najgęściej zaludnionym krajem afrykańskim. Jeszcze do niedawna w Ruandzie trwała wojna domowa pomiędzy dwoma największymi plemionami: Hutu i Tutsi. Chociaż najbardziej zaciekłe walki toczyły się około 20 lat temu, to do dzisiaj sytuacja w kraju nie jest do końca ustabilizowana. Ruanda to kraj górzysty, dlatego nazywa się go krajem tysiąca wzgórz. Są tu rezerwaty, parki narodowe z dużą różnorodnością zwierząt. Tu także znajdują się źródła rzeki Nil. Znajduje się tu jedno z najpiękniejszych jezior w Afryce – Kiwu – połączone siecią niewielkich rzek z największym jeziorem w Afryce, które na cześć królowej angielskiej nazwano jeziorem Wiktorii. Ludzie zajmują się rolnictwem, uprawą kawy, bawełny, trzciny cukrowej.

Tanzania

Tanzania to państwo nad Oceanem Indyjskim. Powstało z połączenia dwóch dawnych kolonii: brytyjskiej i niemieckiej. Znajdują się tu wysokie góry i wulkany, takie jak najwyższy szczyt w Afryce –

Kilimandżaro. U wybrzeża Tanzanii znajdują się niewielkie wyspy i rafy koralowe. Wyspa Zanzibar ma jedne z najpiękniejszych plaż na świecie. Pomimo wielu bogactw naturalnych i wspaniałej przyrody Tanzania to jedno z najbiedniejszych państw i podobnie jak w innych częściach Afryki, wiele osób choruje tam na malarię i inne choroby zakaźne.

Malawi

Malawi to państwo w południowo-wschodniej Afryce. Jego mieszkańcy mówią po angielsku i w języku chichewa (czyt. Cziczeła). Zajmują się głównie uprawą ziemi. W wielu państwach afrykańskich dzieci nie mogą chodzić do szkoły, ponieważ nie ma na to pieniędzy. Brakuje szkół i nauczycieli, dlatego klasy są bardzo duże – w jednej klasie może być nawet 120 uczniów. W Afryce około 182 miliony osób nie umie czytać ani pisać.

Zambia

Zambia to państwo w południowej Afryce. Znajdują się tu liczne parki narodowe i rezerwaty. Słynie z pięknej przyrody i z najpiękniejszego wodospadu na świecie – wodospadu Wiktorii. Jest tu park narodowy z największą na świecie liczbą żyjących gepardów i gęstymi lasami. Jest to jedno z najbogatszych państw Afryki.

Ghana

Ghana leży w zachodniej Afryce nad Oceanem Atlantyckim. Większość mieszkańców to rolnicy. Największym problemem Ghany są „dzieci ulicy" – dzieci, które uciekają ze wsi do miasta w poszukiwaniu pracy. Pracy jednak nie znajdują i zmuszone są do mieszkania na ulicy i żebrania. Dlatego nasi wolontariusze w Ghanie zbudowali dla nich dom. Dzieci takich jest bardzo dużo i niestety wolontariusze nie są w stanie pomóc wszystkim. Ghana jest czołowym producentem kakao. Mieszkańcy zajmują się rolnictwem. Mieszkańcy Ghany zajmują się również rzeźbieniem w drewnie. Rzeźbią między innymi stołki o przeróżnych kształtach, na których wyryte są lokalne przysłowia.

Demokratyczna Republika Konga

Demokratyczna Republika Konga to trzecie pod względem wielkości państwo Afryki. Położone jest w dorzeczu rzeki Kongo, co znaczy "myśliwy". Rzeka Kongo jest bardzo ważna dla gospodarki kraju, jednak pochodząca z niej woda nie jest zdatna do pica. W wielu państwach Afryki brakuje czystej wody. Zwłaszcza w Kenii, Burundi, Malawi, Somalii, Zambii i Zimbabwe. Większa część Demokratycznej Republiki Konga to dżungla. W Kongo rosną wspaniałe lasy deszczowe, które są zielone przez cały rok, a tam gdzie rosną codziennie pada deszcz – przynajmniej przez dwie godziny.

Nigeria

Nigeria to państwo afrykańskie o największej liczbie mieszkańców. Mieszka tu około 140 mln ludzi, którzy mówią 395 językami. Ludzie ci mają też różne tradycje. Nigeria jest państwem ludzi bogatych i ludzi bardzo biednych. W Lagos – największym mieście w kraju – są pola golfowe i dzielnice dla bogaczy oraz ogromne slumsy, w których mieszkają ludzie bardzo biedni. Chociaż największym miastem Nigerii jest Lagos, stolicą państwa jest Abudża. Stolicę przeniesiono do Abudży z powodu przeludnienia Lagos.

Sierra Leone

Sierra Leone leży w Afryce Zachodniej. Mimo że w Sierra Leone wydobywa się diamenty, to jest to drugi najbiedniejszy kraj na świecie. Wojny domowe, które trwały w Sierra Leone przez ponad dziewięć lat sprawiły, że większość ludzi jest bardzo biednych. Portugalscy odkrywcy, którzy ponad 300 lat temu dotarli do tego miejsca nazwali je „Górami lwa" (czyli właśnie Sierra Leone). Jest to kraj w połowie górzysty, w połowie nizinny. Są tu również rozległe bagna.

Maroko

Dotarliśmy do Maroka. Maroko leży na północy Afryki. W czasach starożytnych Marokiem rządzili Rzymianie. Dzisiaj Maroko bardzo chętnie odwiedzają turyści. Tutaj zakończymy naszą podróż po Afryce.

KRZYŻÓWKI

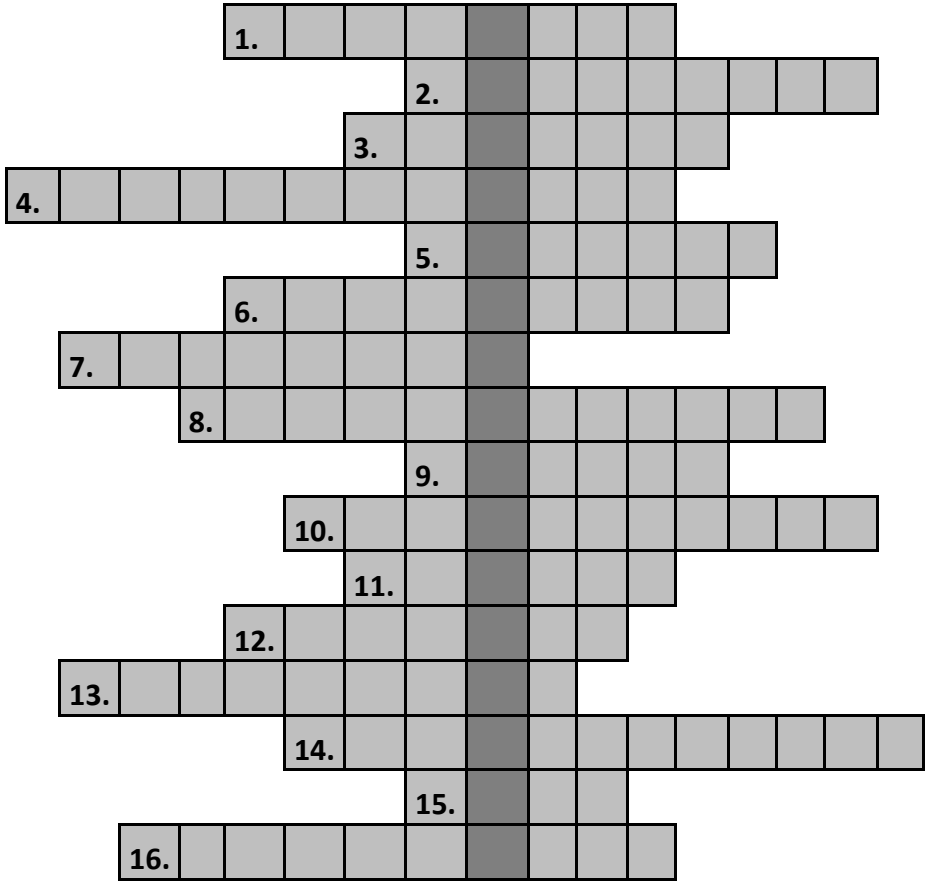

1. Jakie państwo afrykańskie ma najwięcej ludności?
2. Co wydobywa się w Sierra Leone?
3. Jakie państwo nazywa się krajem tysiąca wzgórz?
4. Tanzania powstała z dwóch kolonii: brytyjskiej i …
5. W centrum jakiego kontynentu leży Rwanda?
6. Mieszkańcy Malawi mówią w językach: angielskim i …
7. Jakiej wody brakuje w Demokratycznej republice Konga?
8. Jaki jest najwyższy szczyt w Afryce?
9. Jakie państwo jest czołowym producentem kakao?
10. Czym zajmują się mieszkańcy Ghany?
11. Gdzie rosną wspaniałe lasy deszczowe?
12. Gdzie jest najpiękniejszy wodospad Wiktoria?
13. Jaka wyspa ma jedną z najpiękniejszych plaż?
14. Nad jakim oceanem leży Ghana?
15. Źródła jakiej rzeki znajdują się w Ruandzie?
16. Kto w czasach starożytnych rządził Marokiem?

Kacper Dąbrowski, Marcin Zagórowski, Mateusz Jędrzejek, kl.4

Kilka miesięcy ukrytych w krzyżówce

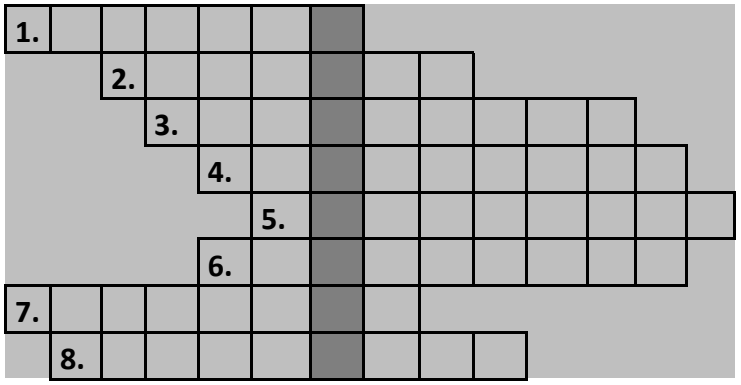

1. Pierwszy miesiąc wakacji.
2. Ostatni miesiąc zimy.
3. Ostatni miesiąc wakacji.
4. Pierwszy miesiąc zimy.
5. Miesiąc zaczynający rok szkolny.
6. Miesiąc kończący jesień.
7. Drugi miesiąc zimy.
8. Pierwszy miesiąc wiosny.

Anita Abram, Julita Golonka, kl.4

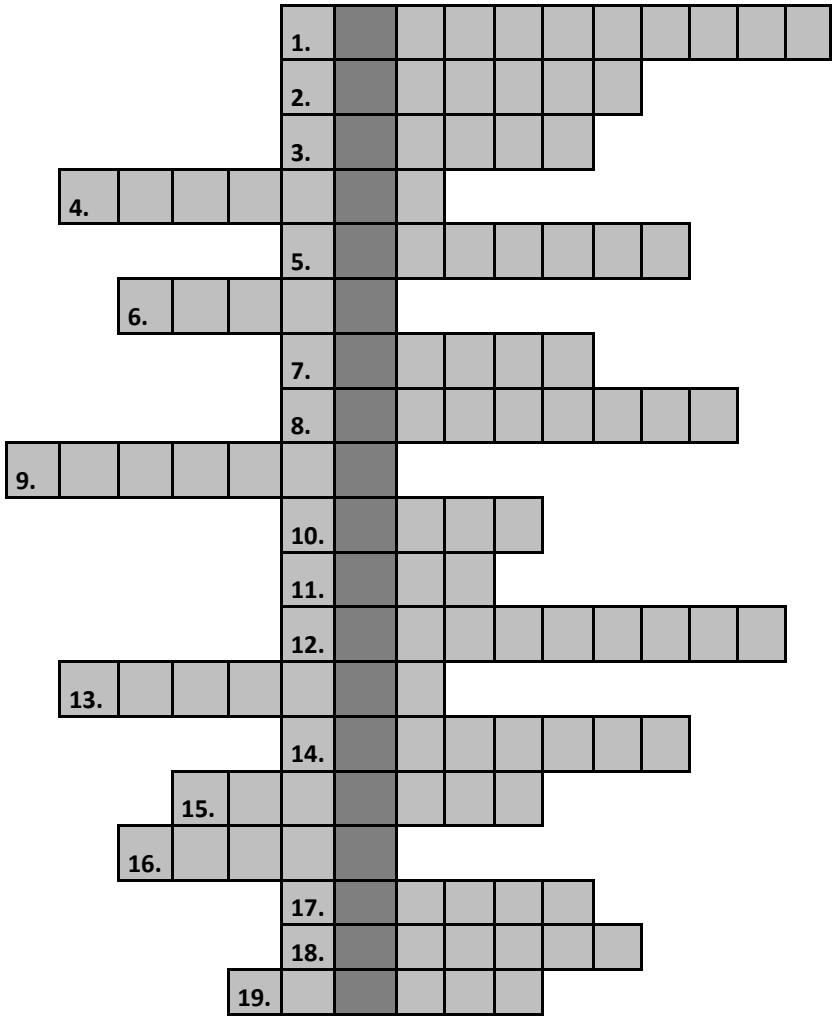

1. Co obchodzimy 14 lutego?
2. Jak inaczej nazywa się Wielka Brytania?
3. Czym nauczyciel pisze na tablicy?
4. Wskazuje północ, południe, wschód, zachód.
5. Stroimy ją w czasie świąt Bożego Narodzenia.
6. Je się je dla ochłody.
7. Co znosi kura?
8. Państwo, które znajduje się na Półwyspie Skandynawskim.
9. Zachodni sąsiad Polski.
10. Narząd wzroku.
11. W nim się mieszka.
12. Jakiego języka używamy w Polsce?
13. Przenośny komputer.
14. Kwaśny, żółty, cytrusowy owoc.
15. Miejsce do zwiedzania starych zabytków to…
16. Największe polskie góry.
17. Czym kroimy chleb?
18. Kontynent, na którym leży Polska.
19. Szukają go piraci.

Karolina Biedroń, Alicja Łyszczarz, kl.6

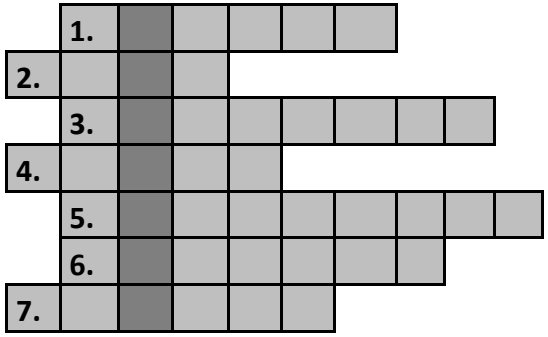

1. Brat mamy lub taty.
2. Miesiąc, w którym chodzimy na majówki.
3. Dzieci żab.
4. Najcieplejsza pora roku.
5. Lubią jeść je dzieci.
6. Na niej rosną jabłka.
7. Występuje w oceanach.

Ania Król, kl.4

HUMOR

Wuefista karze dzieciom robić rowerek.
Wszyscy robią dobrze, tylko Jaś trzyma nogi nie ruchomo w górze.
– A ty co? – pyta nauczyciel
– Ja jadę z górki.

Profesor mówi do swojego ucznia w liceum i mówi:
– Jak odpowiesz tylko na jedno pytanie – przejdziesz, a jak źle odpowiesz, to pała. Ile liści jest na tym drzewie?
– 2487.
– Jak to obliczyłeś?
– A panie profesorze, to już drugie pytanie…

Jasio pisze na tablicy:
– Fczoraj byłem w szkole.
Pani pyta innego ucznia: – Czy twój kolega dobrze napisał to zdanie?
– Oczywiście że nie. Wczoraj była niedziela!

Sierżant do żołnierzy:
– Kto chce pojechać na wykopki ziemniaków na polu siostry generała?
Zgłosiło się trzech.
– Dobrze, pozostali idą piechotą.
Na dyskotece Jaś podchodzi do pewnej dziewczynki i mówi:
– Zatańczysz?
– Chętnie.
– To dobrze, bo nie mam gdzie usiąść.

Szczoteczka do zębów mówi: – Mam najgorszą pracę na świecie!
Papier toaletowy odpowiada: – I komu ty to mówisz…

Do biura FBI dzwoni facet:
– Mój sąsiad John Smith trzyma narkotyki w szopie na drewno.
Wieczorem ten sam facet dzwoni to Smitha:
– Było u ciebie FBI?
– Tak.
– Porąbali drewno?
– Tak.
– Dobra, jutro ty na mnie donosisz. Ktoś mi musi przekopać ogródek.

Nauczycielka zadaje klasie zadanie: Ułóżcie zdanie z wyrażeniem: ANANAS
Pierwsza zgłasza się Zosia: – Ananas jest zdrowym owocem.
Potem zgłasza się Paweł: – Ananas rośnie na palmach.
I ostatni zgłasza się Jaś: – Basia puściła bąka, A NA NAS leci smród!

Jaś przyjeżdża do babci:
– Jasiu, jaki ty jesteś do mnie podobny!
Jasiu z płaczem biegnie do mamy i mówi:
– Mamo! Mamo! Babcia mnie straszy!

Przygotowała Oliwia Włodarczyk, kl.4

NASZYM ZDANIEM

Gdybym był „dzieckiem ulicy”…

Gdybym mieszkała na ulicy, czułaby się samotna, opuszczona, zaniedbana, nie miałabym rodziców i nie miałabym co jeść. Czułabym, że nie mam swojego miejsca na tym świecie. Świat patrzyłby na mnie obojętnie. Musiałbym pracować ciężko za małe pieniądze.

Faustyna Opiela, kl.4

… to bym czuła smutek, strach, żal i codziennie musiałbym szukać jedzenia i kraść. Moi rodzice pracowaliby cały czas, żeby przeżyć i nie mieliby dla mnie czasu. Nie chodziłabym do szkoły, bo nie byłoby na to pieniędzy.

Gabriela Jasica, kl.4

… to bałabym się każdego dnia, że umrę z głodu. Spać musiałbym na ziemi z moimi rodzicami i bratem. Wszyscy czulibyśmy się głodni, opuszczeni, smutni, samotni, bezradni. Cały czas walczylibyśmy o przeżycie, a nawet o złamany grosz, by móc coś zjeść. Gdy sobie to wyobrażam, jestem bardzo smutna, że tylu ludzi tak nędznie żyje i posiada tak dużo niespełnionych marzeń, które innym nawet nie przychodzą do głowy np. tyle osób chciałoby chodzić do szkoły.

Anna Czachura, kl.4

… to bym była smutna, że na mnie nikomu nie zależy. Musiałbym się starać, żeby przeżyć każdy dzień. Chciałabym, gdy dorosnę, zostać kimś, kto nie jest od nikogo uzależniony, pokazać tym, co się ze mnie śmiali, że nie jestem śmieciem i biedakiem, a że jestem od nich lepsza, bo nie kradnę, tylko zarabiam uczciwie pieniądze.

Gosia Jasica, kl.4

CZAS NA REFLEKSJĘ

Historia Jasia I Małgosi

W jednym z krajów, w małej miejscowości, żyły dwie zaprzyjaźnione ze sobą rodziny – Małgosia z mężem i dwojgiem dzieci oraz Jaś, wdowiec z trojgiem dzieci. Obie rodziny, na kawałku ziemi, uprawiały owoce i warzywa na własny użytek. Małgosia miała więcej szczęścia niż Jaś, jeżeli chodzi o ziemię. Po pierwsze, miała w ogrodzie studnię. Czerpała z niej wodę, żeby podlać warzywa i owoce, kiedy nie padał deszcz. Po drugie, na jej ziemi znajdowała się skała, która stanowiła naturalną barierę chroniącą przed wiatrem. A ten, o pewnych porach roku, bywał zimny i porywisty. Po trzecie, ziemia Małgosi była żyzna, ponieważ nawoziła ją naturalnym nawozem produkowanym przez kury, które odziedziczyła po ojcu.

Przez lata Jaś i Małgosia żyli obok siebie w zgodzie. Gdy jednemu udało się wyhodować więcej marchwi, a drugiemu więcej jabłek, wymieniali się albo po prostu oddawali jedno drugiemu nadmiar. Małgosia dawała Jasiowi wodę do podlewania, gdy było sucho, oraz nawóz od kur. Z kolei Jaś dzielił się z Małgosią pomidorami oraz hodowanymi przez siebie pięknymi kwiatami. I tak wyglądało życie sąsiadów i ich rodzin przez wiele lat.

Pytania:

■ *Na początku historii dowiadujemy się, że na ziemi Małgosi znajduje się coś, dzięki czemu dobrze jej się powodziło. Co to było?*

■ *Co najbardziej cenili sobie sąsiedzi, Jaś i Małgosia, w prowadzonym przez nich życiu?*

Z czasem sprawy przybrały inny obrót. Koło domu Małgosi została wybudowana droga asfaltowa i chodnik. Ludzie, którzy przechodzili obok, zaczęli interesować się jej warzywami i owocami. Pytali, czy mogą coś od niej kupić. Małgosia na początku dawała im za darmo jabłka i gruszki. W końcu postawiła stragan z warzywami i owocami, żeby móc je sprzedawać. Zarabiała coraz więcej, a pieniądze szybko wydawała na nowe ubrania, sprzęty, gry i całą masę innych rzeczy. Jej dzieci były dumne z nowych rzeczy i pokazywały je rodzinie Jasia.

Małgosia odczuwała coraz silniejszą presję. Musiała uprawiać coraz więcej, żeby móc zapłacić za wszystkie przedmioty, jakich zapragnęła ona i jej rodzina. Gdy plony jej ziemi zaczęły maleć, Jaś powiedział jej, że wyczerpały się możliwości gleby, ponieważ żądała od niej zbyt wiele. Poradził jej też, żeby wróciła do tradycyjnych metod uprawy, czyli stosowała płodozmian i pozwalała części ziemi odpocząć przez jeden sezon. Nie tylko pomogłoby to ziemi dojść do siebie, ale też powstrzymałoby szkodniki. Małgosia nie skorzystała z tej rady – chciała, żeby ziemia rodziła coraz więcej.

Pewnego dnia do Małgosi przyjechał handlowiec. Miał na sprzedaż środki chemiczne przeciw szkodnikom i sztuczny nawóz, dzięki któremu gleba stawała się żyźniejsza. Handlarz powiedział jej, że zarobiłaby więcej, gdyby skoncentrowała się tylko na jednej lub dwóch uprawach. Wtedy mogłaby stosować nawóz oraz środek chemiczny przeciw szkodnikom, przeznaczone dla tych dwóch rodzajów upraw. Małgosia kupiła od niego wszystko. Zaczęła uprawiać jedynie winogrona i brokuły. Co roku stosowała zalecane środki chemiczne. Ale pewnego roku szkodniki zaatakowały ze zdwojoną siłą. Małgosia z ulgą przypomniała sobie, że może kupić niezwykle mocny pestycyd. Zignorowała skargi Jasia, że środek ten przedostaje się na jego ziemię, zanieczyszcza ją i niszczy niektóre z jego warzyw.

Pewnego razu Małgosia pomyślała: „Po co mam teraz dzielić się moją wodą, skoro mogę ją sprzedać za dobre pieniądze w porze suchej?” I tak też postanowiła zrobić, nawet wobec swojego najbliższego sąsiada, Jasia. W końcu Jaś tak się zadłużył u Małgosi za wodę, której potrzebował do podlewania upraw, że Małgosia postanowiła położyć temu kres. Jeśli Jaś zechce, ona odkupi od niego ziemię, a on będzie mógł dzierżawić jakąś jej

część. Jako właścicielka ziemi Małgosia będzie zapewniać wodę. Jaś nie miał pieniędzy, więc nie pozostało mu nic innego jak przyjąć tę propozycję.

Pytania:

■ *Jakie zmiany nastąpiły w życiu sąsiadów i co je spowodowało?*

■ *Czy pieniądze, jakie Małgosia zarobiła na sprzedaży plonów, można było inaczej wydać? Jak? Na co?*

Jaś miał teraz mniej ziemi. Trudno mu było wyżywić rodzinę. Martwił się tym, ale zawsze powtarzał swoim dzieciom, że najważniejsza jest rodzina i przyjaźń. Dzieci Jasia nie miały nowych ubrań i różnych nowoczesnych sprzętów. Były przez to czasem wyśmiewane przez rówieśników.

Po jakimś czasie Małgosia poradziła Jasiowi:

– Zapomnij o owocach i warzywach, zacznij zarabiać na sprzedaży kwiatów. Będę kupować od Ciebie kwiaty, potem sprzedam je ludziom. Będziesz miał pieniądze na wszystko.

Jaś nie był z tego zadowolony, ale uważał, że nie ma wyboru. Zgodził się na propozycję Małgosi. Ściął więc wszystkie drzewa i sprzedał na opał. Wykopał wszystkie uprawy. Rozrzucił sztuczny nawóz, który kupił od Małgosi i rozpylił chemikalia, żeby chronić kwiaty przed szkodnikami, mimo że przez nie kaszlał. Kupił nasiona kwiatów od Małgosi, żeby uprawiać takie odmiany, na jakie był popyt.

Przez parę lat Jaś hodował kwiaty, Małgosia kupowała je od niego, po czym sama zarabiała na nich dużo więcej, sprzedając je innym ludziom. Jaś nie wzbogacił się tak jak Małgosia, ale był zadowolony, że jest w stanie wyżywić rodzinę.

Kolejnego roku spadło tak mało deszczu, że poziom wody w studni dramatycznie spadł. Małgosia zużywała większość wody sama. Powiedziała Jasiowi, że czasy są ciężkie i że musi on płacić jej więcej za wodę. Jasia nie było na to stać – spragnione wody kwiaty nie rosły, więc nie miał skąd wziąć pieniędzy na wodę. Cóż mógł zrobić? Zwrócił się do Małgosi i swej rodziny z pytaniem:

– Jak do tego doszło?

Małgosia odpowiedziała:

– Niektórzy ludzie są bogaci, a inni biedni. Tak to już jest na tym świecie.

Jaś odpowiedział:

– Ty też kiedyś możesz być biedna, wtedy zobaczysz, jak to jest. Nie możesz bogacić się bez końca. Ropa potrzebna do produkcji twojego nawozu może zdrożeć, a ostatecznie jej złoża się wyczerpią.

Małgosia na to:

– Jasiu, przemawia przez ciebie zawiść. Nie możesz mnie winić za swoją porażkę.

– Naprawdę tak myślisz? – zapytał Jaś.

Pytania:

■ *Dlaczego Jaś zbiedniał?*

■ *Czy dzieci Jasia były szczęśliwe? Zastanówcie się.*

■ *Czy Małgosia z rodziną byli szczęśliwi? Podajcie uzasadnienie.*

■ *Co można było zrobić, żeby zmienić sytuację? Kto by na tym skorzystał?*

„Obywatel/ Obywatelka świata”

Jestem tak samo ważna/ważny jak każdy inny człowiek.
Staram się zrozumieć, co czują inni ludzie.
Każdy człowiek jest równy wobec mnie, ale inny ode mnie.
Wiem, co jest sprawiedliwe, a co nie i staram się postępować właściwie.
Chcę dowiedzieć się więcej o świecie.
Staram się pomagać innym, a nie walczyć z nimi.
Mam swoje własne opinie, ale mogę je zmienić,
jeśli zdam sobie sprawę, że nie mam racji.
Myślę, że mogę zmieniać różne rzeczy na świecie.
Troszczę się o środowisko i nie marnuję rzeczy.